

MILLORAR HÀBITES I TÈCNQUES D'ESTUDI DE JOVES 12-14 ANYS, A PARTIR DE L'ESTIMULACIÓ DE LES FUNCIONS EXECUTIVES

Memòria de Practicum 2, en l'àmbit de la
Psicologia del Desenvolupament i de
l'Educació

A la present intervenció pilot es dissenya,
s'implementa i s'avalua un projecte psicoeducatiu dut
a terme en un entorn d'estudi assistit. Mitjançant
l'estimulació de les funcions executives, en concret, de
la memòria de treball, la flexibilitat cognitiva i els
processos atencionals es pretén millorar a mig termini i
de forma indirecta els hàbits i tècniques d'estudi de
joves entre 12 i 14 anys d'edat.

Autora: Àngels Rodríguez Pérez
Consultor: José Diego Vargas Cano
Juny 2018
arodriguezperez3@uoc.edu

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0 Espanya de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/)

© *Àngels Rodríguez Pérez*

Reservats tots els drets. Està prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol medi o procediment, compresos la impressió, la reprografia, el microfilm, el tractament informàtic o qualsevol altre sistema, així com la distribució de exemplars mitjançant lloguer o préstec, sense l'autorització escrita de l'autora o dels límits que autoritza la Llei de Propietat Intel·lectual.

ÍNDEX

1. Context sociocultural i necessitat.....	5
1.1 Descripció del context.....	5
1.2 La tutora del Centre de Pràctiques.....	7
1.3 Detecció de necessitats.....	8
2. Objectius.....	9
3. Marc teòric.....	10
4. Implementació i Avaluació.....	13
4.1 Actuacions previstes.....	13
4.2 Temporització.....	14
4.3 Recursos.....	14
4.4 Implementació cronològica.....	15
4.5 Instruments d'avaluació.....	23
5. Resultats.....	25
6. Conclusions.....	27
6.1 Conclusions de l' Intervenció.....	27
6.2 Conclusions de l'aprenentatge.....	29
7. Referències bibliogràfiques.....	30
Annexos.....	33-61

1. CONTEXT SOCIOCULTURAL I NECESSITAT

1.1 Descripció del context

1.1.2 Ubicació. Context sociocultural

El meu centre de Practicum és un centre psicopedagògic privat, de mida mitjana situat a Piera (Barcelona), prop de la muntanya de Montserrat, a la comarca de l'Anoia. Piera és un nucli urbà amb 15.194 habitants i 57.20 km² de superfície, segons dades del 2017 de l' Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT, d'ara en endavant). Piera no té hospital, però en direcció cap a l'oest es troba Igualada i cap a l'est Martorell, tots dos, municipis amb serveis hospitalaris.

Segons dades del 2017 (IDESCAT) gairebé un 10% de la població pierenca és nouvinguda. El gruix actual de la població (10.009 hab.) es concentra en edats entre 15-64 anys, de les quals segons dades del 2011 (IDESCAT), 6.900 persones són població inactiva¹ i 2.270 població desocupada². El nombre de persones del municipi més grans de 65 anys, és de 2.555 persones, sobta la quantitat de residències que hi ha a la zona, 7 en total, és degut a que Piera rep la influència d'urbanitzacions contigües i pobles limítrofs com, Hostalets de Pierola i Masquefa amb força població envellida. La població infantil és de 2.630 hab. i es troben entre els 0-14 anys. Segons dades del 2011 (IDESCAT), la meitat de la població pierenca té un nivell d'estudis de segon grau, molt pocs estudis superiors i la població restant estudis de primer grau o sense titulació. Els sectors econòmics de la zona segons dades del 2017 (IDESCAT), per ordre de treballadors cotitzants a la seguretat social són: els serveis, la indústria, i en menys mesura la construcció i l'agricultura.

A Piera hi ha 3 escoles públiques de Primària i una concertada, 2 Instituts públics i un Institut concertat, tots tres imparteixen E.S.O. Un dels instituts públics, el Guinovarda, consta d'una Unitat de suport a l'educació especial (USEE d'ara en endavant) i també imparteix batxillerat de ciències i tecnologia i batxillerat de ciències socials. (Ajuntament de la Vila de Piera, 2016).

En aquest context sociocultural, es pot inferir que el nivell socioeconòmic de les famílies és mitjà-baix i que la taxa d'atur ronda el 17% segons dades aproximades del 2011 (IDESCAT).

¹ Persones de 16 anys i més que no han treballat i no cerquen ocupació o no estan disponibles per treballar; les que exclusivament treballen a la llar, estudiants que no treballen, jubilats o retirats de l'activitat econòmica, incapacitats per treballar i altres.

² Persones de 16 anys i més que no treballen, cerquen feina i estan disponibles per treballar. Inclou els que cerquen la primera feina i els que ja han treballat anteriorment.

1.1.3 Projecte Educatiu. Finalitat

El meu centre de Practicum ofereix serveis interns com reforç escolar, reeducacions psicopedagògiques, avaluacions psicopedagògiques, servei de logopèdia, psicoteràpia infantil i d'adults, intervenció familiar a domicili i musicoteràpia infantil i neurològica. Tanmateix, també realitzen serveis externs com el Taller d'Estudi Assistit que forma part del Projecte Educatiu d'Entorn de Piera (PEEP d'ara en endavant), i el Taller de Parelles Lectors, que es realitza dins la Biblioteca de Piera en coordinació amb les diferents escoles de la població. També participa de forma activa en les activitats que s'organitzen al poble, com la Fira del Sant Crist. És un centre amb 5 anys d'antiguitat, està ben integrat a l'entorn i es troba en expansió, pel que vaig observar en una reunió algunes persones ja el comencen a considerar, un centre de referència a la zona.

Es treballa de manera multidisciplinària, per poder oferir un servei de qualitat adequat a cada usuari i es manté un compromís ferm, d'acomodar cada un dels serveis a la persona, de manera que el treball que es realitza és un treball individualitzat segon cada cas. La família té el suport i l'acompanyament del professional en tot moment, és un pilar essencial en el Centre, ja que es treballa des d'una perspectiva sistèmica, per tal de poder donar la millor resposta al problema. La formació continuada de l'equip professional a les últimes tècniques d'intervenció i avaluació és essencial pel bon funcionament del Centre de Practicum.

1.1.4 Organització i funcionament del Centre

L'organització del Centre de pràctiques es realitza tal i com s'indica a l'organigrama (vegeu annex 1). Està format per 7 professionals, entre les quals hi ha psicopedagogues, psicòlogues, pedagogues, logopedes i musicoterapeutes amb àmplia experiència i formades en diferents sectors.

El centre ofereix servei a hores convingudes els matins, on les diferents professionals realitzen coordinació amb les escoles, entrevistes amb les famílies, reunions d'equip o sessions clíniques, preparació de nous projectes i formació. Durant les tardes, l'horari del Centre és de 16 a 20 aprox. on es treballa amb els diferents usuaris segons la necessitat.

El centre atén al voltant de 100 usuaris al mes. Consta de 3 sales distribuïdes de la següent manera: una sala de reforç /reeducació i dos despatxos. Un dels despatxos està preparat per realitzar sessions de psicologia per infants i adults, i l'altre està adaptat per realitzar musicoteràpia i reeducacions psicopedagògiques i/o psicologia infantil. Les diferents sales es reparteixen entre les diferents professionals, en funció de la demanda dels usuaris i combinant els serveis interns i externs de cada professional.

1.2 La tutora del centre de Pràctiques

1.2.1 El rol de la psicopedagoga

El rol de la meua tutora de Practicum és el disseny i elaboració de material psicoeducatiu, intervenció en la millora de l'acte educatiu, reeducacions psicopedagògiques i sessions del Taller d'Estudi Assistit del PEEP. Avaluar les primeres entrevistes dels casos de pedagogia conjuntament amb la psicòloga i coordinació amb els serveis externs necessaris per cada cas. (Campos, 1995).

1.2.2 Funcions, tasques i responsabilitats

Les funcions de la tutora són: dirigir i coordinar els diferents serveis que ofereix el centre. Administrar el centre i planificar les sales i horaris segons necessitats. Gestió de la web compartida amb la psicòloga sanitària. Docència a adolescents amb dificultats d'aprenentatge en el taller d'estudi assistit i fer reeducacions psicopedagògiques.

Les seves tasques són administratives, confirmar amb les famílies prèviament les visites, procurant que no quedi cap sala lliure durant l'horari de funcionament del Centre. Tasques de coordinació, de disseny i elaboració de material psicoeducatiu, com a professional de la musicoteràpia i de la psicopedagogia. La responsabilitat que assumeix és la bona gestió del Centre, mantenir la qualitat dels serveis, i procurar el benestar de tots els usuaris i famílies.

1.2.3 Relacions professionals

Formen part de les relacions del centre a nivell intern; el treball multidisciplinar entre les diferents professionals que hi treballen, la supervisió dels casos en equip per obtenir una visió holística del cas, fomentar les perspectives de treball diferent i facilitar l'adaptació terapèutica individualitzada. De forma externa, es realitza treball en xarxa, en coordinació amb els centres educatius de la població del Centre de pràctiques (tutors i professors implicats), equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP), centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP), centres de salut mental infanto juvenil (CSMIJ), familiars o tutors legals..., per tal de treballar en equip i assolir els objectius plantejats de forma conjunta.

1.3 Detecció de necessitats

1.3.1 Procés: Instruments e informants clau

En el meu centre de pràctiques, l'únic informant que he tingut disponible per detectar les necessitats del Centre ha estat la meva tutora, ja que és amb ella amb qui he compartit les 90 hores de pràctiques. A més, al Centre ella és la persona amb responsabilitat, per decidir quina intervenció prioritzar.

L'instrument metodològic que s'ha utilitzat per detectar la necessitat és la observació participant en temps real de les diferents sessions en les que he participat. A part, d'una entrevista no estructurada que es va produir entre la meva tutora i jo uns mesos enrere. (Riba, 2014).

1.3.2 Resultats de la detecció

El procés de detecció de necessitats va començar fa uns mesos, quan ens vam reunir per proposar-li fer el Practicum al centre. Recordo que em va plantejar un cas d'un usuari i jo li vaig suggerir la possibilitat d'estimular l'escorça prefrontal per tal d'aconseguir una millora de les seves habilitats. Ella em va contestar, és molt interessant, no m'ho havia mirat d'aquesta manera, i en aquell moment això va quedar aquí.

Però està clar, que la meva tutora no havia oblidat aquella conversa, ja que els primers dies de pràctiques al centre, li vaig proposar intervenir amb les famílies, i no semblava receptiva, ja que segons em va comentar hi havia en marxa un projecte d'escola de pares que s'estava acabant de crear amb la psicòloga del centre, per tant, no va ser fins que vaig participar com a observadora al taller d'estudi assistit per adolescents, que vaig comprendre la seva necessitat.

Els tallers d'estudi assistit són d'assistència voluntària i es realitzen en un institut proper al Centre de pràctiques, en horari extraescolar. Tenen una freqüència de dos dies a la setmana, una hora cada grup. De 16:00-17:00 hi ha el grup de primer cicle d'E.S.O i de 17:00 a 18:00 el segon cicle.

La meva tutora no presenta dificultats amb el segon grup, al contrari es troba còmode, és amb el primer grup, els joves de 12-14 anys on es dona la necessitat.

Segons observació a l'aula, els joves estan desmotivats, presenten dificultats d'aprenentatge, i dificultats conductuals. La metodologia que imparteix la meva tutora és expositiva, i amb poc suport tecnològic. Aquests joves pertanyen a l'era digital, és a dir, són nadius digitals segons la classificació de (Marc Prensky citat per Buckingham, 2008). Segons Prensky, els nadius digitals són tots aquells joves nascuts entre els anys 1977-1997.

1.3.3 Necessitat que s'abordarà. Justificació/fonamentació de la decisió

Donades les característiques dels participants es plantegen els següents objectius generals:

- ✓ millorar hàbits i tècniques d'estudi de joves entre 12-14 anys a partir de l'estimulació de les funcions executives
- ✓ contribuir al desenvolupament de les competències

Les funcions executives es troben situades anatòmicament a l'escorça prefrontal. Aquesta és qui regula la planificació, la formulació de les fites, la motivació, etc.... En aquesta edat, s'observa un pic de creixement de les funcions executives, (Ullate, 2015), pel que fa especialment important la seva estimulació (Tirapu, 2009) en aquest moment evolutiu, per tal d'optimitzar processos cognitius superiors, com l'atenció dividida, la memòria de treball, la flexibilitat cognitiva, etc... millorant de forma indirecta, i a mig termini els hàbits i tècniques d'estudi dels joves d'aquesta edat.

2. OBJECTIUS

2.1 Objectius generals

1. millorar hàbits i tècniques d'estudi de joves entre 12 i 14 anys, a partir de l'estimulació de les funcions executives
2. Contribuir al desenvolupament de les seves competències

2.2 Objectius específics

- 1.1 Conèixer i utilitzar diferents tècniques d'estudi
- 1.2 Conèixer la metodologia en gamificació
- 1.3 Elaborar un portafoli
- 1.4 Augmentar la motivació dels alumnes
- 1.5 Adaptar les activitats a l'estil d'aprenentatge dels alumnes
- 1.6 Aprendre a planificar el temps d'estudi a partir de l'elaboració de l'horari
- 1.7 Millorar hàbits d'estudi
- 1.8 Millorar els processos atencionals
- 1.9 Millorar la memòria de treball
- 1.10 Millorar en flexibilitat cognitiva
- 2.1 Aprendre a treballar en equip
- 2.2 Utilitzar material manipulatiu amb cura
- 2.3 Saber expressar-se amb respecte

3. MARC TEÒRIC

3.1 Enfocament i punt de partida

La present intervenció pilot, pel treball de Practicum II de la UOC està elaborada des d'un enfocament constructivista, on l'alumne és el principal actor del procés educatiu. L'autora d'aquest treball ja ha treballat des d'aquest enfocament (Rodríguez, 2017).

El punt de partida teòric d'aquesta intervenció psicoeducativa, parteix del fet que l'estimulació de les funcions executives en joves de 12-14 anys, poden ajudar a comprendre i millorar la tasca cognitiva que s'ha de realitzar per saber aplicar estratègies d'aprenentatge al context escolar o també anomenades tècniques d'estudi. (Monereo, Pozo, Castelló, 2001).

Monereo et al., (2001) es recolzen en la quantitat d'informació que es manega avui en dia, i com la major part d'aquesta informació és susceptible de convertir-se en coneixement. Però per discernir, quina d'aquesta informació pot ser coneixement i quina altra s'ha de rebutjar, és precís que el sistema educatiu formi als seus alumnes en estratègies d'aprenentatge o tècniques d'estudi.

L'estimulació de les funcions executives en el moment evolutiu dels participants, 12-14 anys no és casual, segons Ullate (2015), als 12-14 anys d'edat, es dona un pic de creixement de les funcions executives, pel que fa especialment important la seva estimulació en aquest moment evolutiu, sent l'edat ideal d'adquisició de les funcions executives entre els 7 i els 11 anys.

Les funcions executives es troben situades anatòmicament a l'escorça prefrontal. Tot i això, hi ha autors que divergeixen en quan a la seva localització segons Rebollo y Montiel (2006, citat per Ullate, 2015). Pel que fa, a l'extensió d'aquest treball i l'àmbit en el que es circumscriu no ens podem estendre en aquest tema. Per tant, seguirem endavant amb l'argumentació, objectiu d'aquest treball.

Podem afirmar sense por d'equivocar-nos que, l'escorça prefrontal segons (Tirapu, 2009) és l'encarregada de regular la planificació, la formulació de les fites, la motivació, etc....

La majoria de les estratègies d'aprenentatge, requereixen per la seva aplicació, disposar d'una bona planificació mental, flexibilitat cognitiva, atenció, memòria de treball, etc...per aquest motiu, un dels objectius generals d'aquesta intervenció és optimitzar processos cognitius superiors, (Tirapu, 2009) que contribueixin a millorar de forma indirecta, i a mig termini, els hàbits i tècniques d'estudi dels participants.

3.2 Metodologies actives d'aprenentatge

Per redactar els objectius d'aquesta intervenció pilot, m'he recolzat en la taxonomia de Bloom (1956), en els resultats de la intervenció es podrà observar si s'han assolit els objectius amb nivells de taxonomia més alts, com elaborar, on es requereixen tasques cognitives més complexes i elaborades, o si pel contrari, els resultats més aviat reflecteixen competència en nivells més baixos de la taxonomia, com conèixer o comprendre.

Un dels objectius d'aquesta intervenció, és que els participants aprenguin a treballar en equip, individual, autònom, amb capacitat crítica, donant resposta així, al Decret 187/2015 de l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria de la Generalitat de Catalunya, que planteja un currículum competencial per la millora de la qualitat de l'aprenentatge.

Per això, la prova pilot consta d'algunes activitats dissenyades on s'afavoreix la distribució dels participants en petits grups. En aquests grups els participants, han de consensuar les respostes i un d'ells, seguint el sistema de rols de l'estructura de l'aprenentatge cooperatiu (Pujolàs, 2003) exerceix de portaveu, promovent d'aquesta manera, l'aprenentatge d'estratègies (Monereo et al., 2001).

Les activitats que s'elaboren i s'apliquen en aquesta intervenció pilot, tenen en compte, en la mesura que les tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement (TAC d'ara en endavant) de l'aula ho permeten, la condició de nadius digitals dels alumnes. Els participants d'aquesta intervenció, nascuts després de l'any 2004, són nadius digitals, segons Marc Prensky (citats per Buckingham, 2008). Aquest autor classifica amb aquest nom, a tots aquells joves nascuts entre els anys 1977 i 1997.

Els immigrants digitals, segons Prensky (Buckingham, 2008, p. 118) es refereix a aquelles persones nascudes, entre els anys 1946 i 1964, que s'han adaptat als nous medis de comunicació (MC d'ara en endavant).

Per tant, l'estil d'aprenentatge dels participants d'aquesta intervenció és majoritàriament visual, responent a estímuls dinàmics, ja que han nascut i crescut entre els MC digitals i estan acostumats a treballar en la rapidesa i l'entorn canviant de la societat de la informació. Zigmunt Bauman (2015) va anomenar a aquest entorn canviant, modernitat líquida.

Tenint en compte també la heterogeneïtat d'alumnes a les aules de secundària, les activitats presentades en aquesta intervenció pilot utilitzen canals de comunicació diversos, com el visual que s'ha parlat unes línies més amunt, però també l'auditiu i el manipulatiu per possibilitar que tots els alumnes segons

Pujolàs, (2003) puguin tenir una comprensió com més ajustada millor d'allò que el docent els vol ensenyar.

En el disseny d' aquesta intervenció s'ha tingut en compte el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu de la Generalitat de Catalunya que estableix com a objectius de l'Europa 2020, que les tecnologies són claus per fomentar la inclusió social.

La metodologia en gamificació, és un repte a assolir ja que els participants d'aquesta intervenció pilot cursen primer cicle d'Educació Secundària i alguns d'ells presenten dificultats d'aprenentatge. Segons Rodríguez, (2017) la metodologia en gamificació està donant bons resultats en alumnes de Secundària que presenten dificultats conductuals i d'aprenentatge en aspectes com la motivació, autoeficàcia, cohesió social, etc...

La gamificació es pot definir segons (Deterding, et al., 2011, citat per Martínez i Pérez, 2015) com un concepte per referir-se a la utilització d'elements de joc en contextos no lúdics, és a dir, utilitzar elements de joc o jocs innovadors en contextos formals, de manera que els alumnes disposen d'activitats d'aprenentatge atractives, visuals, motivadores, molt adients per l'estil d'aprenentatge del nadius digitals.

Durant el transcurs de la intervenció, els participants elaboraran un portafoli on posaran totes aquelles activitats que s'hagin treballat durant la intervenció per aconseguir la millora dels seus hàbits i tècniques d'estudi.

L'autora d'aquest treball, ha considerat el portafoli una eina formativa per documentar el procés d'aprenentatge dels participants de la intervenció, deixant de costat la possibilitat d'utilitzar llibres existents al mercat sobre estratègies d'aprenentatge.

El portafoli serveix per reflexionar sobre el procés d'aprenentatge dels participants i reconduir si és el cas, alguna activitat a la vegada que, facilita l'avaluació del procés d'aprenentatge dels participants.

Pels joves de l'estudi assistit, el portafoli és una eina que permet posar en pràctica diverses competències i reflexionar sobre el propi procés d'aprenentatge durant la intervenció i més enllà. (Sanz, 2017).

4. IMPLEMENTACIÓ I AVALUACIÓ

La intervenció pilot és dinàmica i flexible, segons els interessos, motivacions i necessitats dels joves, les activitats són unes o altres adaptant-se al moment, sempre respectant però, el ritme de desenvolupament evolutiu dels joves i les característiques individuals de cadascú.

Així, mateix aquesta intervenció respecta els articles del codi deontològic del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya i els principis generals de justícia, beneficència i no maleficència.

La implementació es desenvolupa en un entorn d'estudi assistit, on els participants assisteixen de forma voluntària en horari extraescolar, de 16:00 a 17:00 de la tarda, els dilluns i els dimecres.

4.1 Actuacions previstes

1. La reorganització del mobiliari de l'aula, de manera que permeti el treball en equip.
2. L'elaboració del Portafoli que cada alumne anirà creant en el transcurs de les sessions, supervisat pels responsables del projecte. El portafoli està previst contingui tècniques d'estudi i tot allò desenvolupat durant la intervenció que es cregui interessant d'incloure. Al acabar la intervenció se'l enduran a casa com a producte final construït per ells.
3. La participació a l'aula en activitats manipulatives com l'scrabble, memory personalitzat, mapa mental, planificació de l'horari, etc...
4. La participació en activitats d'equip utilitzant la metodologia de la gamificació amb el suport d'un projector, per afavorir la inclusió social.
5. La participació en activitats de comprensió lectora, elaboració d'esquemes, etc...relacionades amb l'assoliment dels hàbits i les tècniques d'estudi.
6. Enfortir les diferents matèries curriculars on presenten dificultats, com l'anglès, el català i les mates, aprofitant les TIC i la gamificació amb o sense suport tecnològic.
7. Les diferents activitats proposades per millorar capacitats cognitives bàsiques com fitxes d'atenció alternant, mots encreuats, sopes de lletres, memory personalitzat d'elaboració pròpia, etc...

4.2 Temporització

La intervenció psicoeducativa consta de 19 sessions d'una hora, (incloses dues sessions d'avaluació).

Data d'inici: 5 de Març de 2018

Data final: 4 de juny de 2018

L'estructura de les sessions es distribueixen de la següent manera:

Els 15 minuts primers s'optimitzen processos cognitius superiors.

Els 45 minuts restants es realitzen tasques relacionades amb la posada en pràctica d'hàbits i tècniques d'estudi.

Així, un exemple de planificació d'una sessió podria ser:

Sessió X per la millora d'hàbits i tècniques d'estudi

1ª Activitat: El problema dels nou punts (15 minuts duració)

2ª Activitat: 2 Cargols matemàtics (40-45 minuts de duració)

4.3 Recursos

Els recursos amb els que he comptat per aquesta intervenció pilot es detallen a continuació, per ordre d'aparició en el document.

En primer lloc, els recursos materials coberts per l'Ajuntament de la localitat de Piera on s'ha desenvolupat la intervenció i per la meva tutora de Centre de Practicum II i en segon lloc, els recursos econòmics, personals i humans.

4.3.1 Recursos materials:

1 ordinador de taula amb connexió a Internet via wifi i amb contrasenya

1 projector

1 pantalla

2 pissarres grans

1 aula gran amb 25 taules i cadires

40 Folis, 150 fotocòpies en color i en blanc i negre, 2 daus i 5 fitxes pel cargol matemàtic, i divers material d'oficina.

4.3.2 Recursos econòmics:

No s'ha destinat des de cap organisme públic ni privat, una previsió de diners específica per aquesta intervenció psicoeducativa. Tot el material s'ha produït dins el marc de les meves pràctiques presencials, com a futura psicòloga de l'educació.

4.3.3 Recursos personals:

El meu temps, creativitat, il·lusió, paciència, coneixement, empeny, flexibilitat, i treball en equip, m'han permès dur a terme activitats personalitzades a plataformes educatives com el Kahoot, o l' Educaplay, i activitats manipulatives elaborades adhoc, com el memory per adolescents, lletres de fusta, sopes de lletres, mots encreuats i el cargol matemàtic elaborat el passat semestre durant el desenvolupament del Practicum I per joves de la mateixa edat que els participants d'aquesta intervenció.

4.3.4 Recursos humans:

2 professionals: 1 Psicopedagoga (la meva tutora de Centre) i 1 becària de Psicologia de l'Educació.

4.4. Implementació cronològica:

La tutora de Centre, el primer dia de pràctiques em va presentar als alumnes i els hi va explicar quina seria la meva tasca durant els propers mesos. Em va demanar si jo volia explicar als alumnes una mica la intervenció que tenia pensada, i em va semblar ètic que la coneguessin, així que, amb paraules senzilles després de presentar-me, vaig compartir amb ells un dels objectius generals d'aquesta intervenció pilot. Per presentar-me vaig fer una dinàmica de presentació i vaig començar dient una paraula que em definís que comencés per la inicial del meu nom, Alegria per Àngels i els vaig convidar a fer el mateix. Van sortir les paraules: Ignorar, Nadar, Kinder i Neskuik, i algun alumne que no se li va ocórrer cap paraula en aquell moment. Era una primera presa de contacte, però servia per veure si estaven receptius a rebre'm i compartir aprenentatge amb mi, més enllà de valorar com es definien.

La implementació d'aquesta intervenció pilot va iniciar-se el dia 5 de Març de 2018, amb dues sessions d'observació d'1 hora cadascuna. Mentre la meva tutora de Centre impartia la classe de tècniques d'estudi als alumnes de l'estudi assistit, jo anava prenent nota al diari de camp dels comportaments disruptius d'alguns alumnes, com es reconduïen les situacions de tensió, metodologia d'aprenentatge utilitzada, comentaris dels alumnes respecte la tasca, etc....

El dia 12 de Març, va ser el primer dia que planificava e impartia la sessió, sempre en presència de la meva tutora. La primera part de la sessió, la vam dedicar a passar als alumnes el qüestionari pre-test per avaluar aquesta intervenció pilot. La segona part de la sessió s'impartiria l'activitat gamificada.

Per fer-ho d'una forma divertida e intentar guanyar-me la confiança dels alumnes, a més d'incloure un canvi en la metodologia habitual, el dia anterior, és a dir, el dia 7 de Març abans de marxar els hi vaig demanar em diguessin sisplau quins eren els seus gustos musicals. L'activitat que vaig preparar va ser un Kahoot amb vídeos que em van demanar i preguntes sobre els vídeos. (vegeu annex 5). De tots els vídeos que em van demanar, només un d'ells no era adient incloure'l a l'activitat educativa, pel vocabulari i missatge masculista que transmetia, i així li vaig dir a l'alumne el dia 12 de març, al preguntar-me perquè el seu vídeo no es trobava a l'activitat. El Kahoot preparat en castellà tenia una duració total de 15 minuts, incloïa 4 vídeos de temàtica flamenca i preguntes de l'estil; "Cómo se llama la técnica de hacer un barquito de papel?" ja que anava sobre el vídeo: De Marco, titulat "barquito de papel". Les opcions de resposta eren 4, amb només una correcta i el temps per respondre 20 segons. L'objectiu d'aquesta activitat era motivar-los, veure quin nivell acadèmic presentaven i que s'identifiquessin amb el grup i amb l' Institut. Vaig gaudir força amb la preparació del Kahoot, i a la classe el resultat va ser satisfactori, menys algun comentari d'impaciència quan s'escoltava la cançó triada per un altre company. Em va agradar veure com es relacionaven entre ells, per compartir gustos musicals.

Abans de marxar, els vaig explicar què faríem a la propera sessió, tot fent una mica de brainstorming³ entre tots i deixant anar paraules relacionades amb el zoo (vegeu annex 6, il·lustració 6). Així va ser com vaig presentar el mapa mental definitiu, (vegeu annex 6, il·lustració 7) l'activitat que serviria de portada del portafoli que elaboraríem entre tots durant la intervenció pilot. Els hi vaig demanar si algú podia portar un tauler d'escacs, jo portaria l'scrabble i es donarien 10 punts extres a la persona que col·loqués al tauler de l'scrabble alguna de les paraules que havíem utilitzat per realitzar el mapa mental del zoo. Buscava maneres de treballar en equip, millorar processos atencionals, vocabulari, la seva implicació i motivació i trencar una mica amb la dinàmica individualista predominant al grup. Ells es mostraven una mica sorpresos, ja que tota la sessió quedava planificada i sense estones perdudes on poder iniciar conductes disruptives.

La sessió del dia 14 de Març, va anar molt bé, tres persones jugaven a escacs per torns i la resta jugaven a l'scrabble. Vaig poder observar i reflectir al diari de camp, com un noi que normalment no participava massa i es mostrava absent, gaudia molt de fer paraules amb puntuacions altes a l'scrabble, amb estratègia. La resta els costava trobar combinacions de paraules per fer, sobretot quan el taulell presentava poques alternatives. No es va poder fer cap activitat més, els últims 5 minuts de classe els hi vam demanar per la propera sessió portessin una unitat d'alguna assignatura per llegir i resumir.

³ Pluja d'idees sobre un tema. Paraula d'origen anglès

La sessió del dia 19 de Març començava amb 7 alumnes, normalment oscil·làvem entre 6-7 alumnes per sessió. Cap d'aquests 7 alumnes va portar la Unitat per llegir i resumir com havíem demanat. Sovint la majoria d'ells assistien a classe sense material, llibres ni estoig. No vam defallir, doncs això era prendre el camí fàcil, era el que ells volien, el difícil era mantenir-se i és el que vam fer. Va emergir la meua capacitat de resiliència. A partir d'aquest dia, es va començar a aplicar l'estructura de sessió habitual en la intervenció pilot i que es va mantindre amb encert fins al final, que recordem consistia, els primers 15 minuts realitzar una activitat per estimular capacitats cognitives superiors i els altres 45 minuts restants, a practicar les tècniques d'estudi. Vam aprofitar per reorganitzar el mobiliari de l'aula i vam col·locar les taules juntes, de manera que els alumnes es veien de front i de costat, permeten el treball en equip i l'autoregulació del comportament. Aquesta va ser la distribució de l'aula, que va quedar la resta de la intervenció pilot, menys en aquelles ocasions que per motius justificats de l'activitat docent, es va requerir una altra distribució.

La primera part de la sessió del dia 19, va ser una sopa de lletres amb un nivell de dificultat baix, relacionada amb alguns dels hàbits i tècniques d'estudi que treballaríem durant la intervenció (vegeu annex 7). Es buscava l'estimulació dels processos atencional, el rastreig visual, la fluïdesa verbal, la memòria de treball, la motivació i la presentació del contingut del portafoli d'una forma creativa. La van resoldre en 5-8 minuts i amb pocs errors. El nivell era baix per augmentar l'autoeficàcia i no provocar frustració davant una tasca desconeguda per ells. Mica a mica, la idea era augmentar la dificultat de les tasques a mida que assolien els objectius de l'activitat. Els agradava fer sopes de lletres personalitzades. A la segona part de la sessió, es va projectar el mapa mental a la pissarra⁴ i es va fer treball manipulatiu, cadascú va elaborar la portada (vegeu annex 6, il·lustració 7) del seu portafoli, en un full en blanc. Alguns participants, els més disruptors van acabar la portada, pintada i tot, abans que altres més passius que amb prou feines van dibuixar els cercles al paper. Es va observar com alguns alumnes, els últims 15 minuts de classe no feien res, se'ls va demanar durant la Setmana Santa reflexionessin sobre el seu comportament a classe. En acabar, l'activitat va quedar desada dins una funda de plàstic individual amb el nom de cada alumne que la tutora de Centre portava a cada sessió. La sessió del dia 21 de març va córrer a càrrec de la biblioteca municipal amb una activitat lúdica. El dia 4 d'abril ens retrobem després del període festiu de setmana santa. La planificació per aquest dia, era un memory de fusta personalitzat (vegeu annex 8) per parelles i dues activitats més, (vegeu annex 9 i 10) de manera que els primers 15 minuts de sessió tindríem el grup classe distribuït en 3 petits grups, a mode de funcionament

⁴ És tot el suport TIC amb el que hem comptat durant la intervenció. Els participants deien que en els seus mòbils no tenien megues i l'Institut no donava la contrasenya als alumnes per que es connectessin via wifi.

dels equips base de l'aprenentatge cooperatiu. Per la resta de sessió, s'havia d'elaborar l'horari del portafoli, prèvia projecció a la pissarra i l'explicació dels objectius de l'activitat. La primera activitat els va agradar molt, sobretot el memory, doncs era una activitat innovadora, i amb imatges que els resultaven conegudes, adients per la seva edat. Per la meua part, vaig gaudir molt elaborant-lo, tallant 50 peces individuals de fusta per formar 25 parelles. Cercant les imatges més adients per la seva edat i amb missatge subliminal, com la de "sortida d'emergència", per quan surten de festa, sàpiguen identificar les sortides per si ocorre alguna cosa, no és el primer cas que per excés d'aforament s'ensorra un local. També hi ha imatges de contenidors de reciclatge de varis colors, buscant despertar aquella consciència col·lectiva, de suc de taronja, afavorint la memòria visual i la salut, etc.....Com a dada avaluativa del memory tenim que una de les parelles que va jugar, va trigar 5 minuts a resoldre'l i un altre 20 minuts. Les parelles entre sí tenien característiques prou diferents. La segona activitat els va costar més, pensar en quines assignatures els costava més per dedicar-li més hores d'estudi a la setmana, no els resultava fàcil ni còmode. Es va observar que no tenien un bon hàbit d'estudi, els espais a casa potser no eren tot lo adequats que haurien de ser, i la motivació vers el treball escolar no era la suficient com per produir aprenentatge significatiu. Degut a les dificultats d'aprenentatge i conductuals d'alguns participants, no es va voler insistir massa més sobre el tema en aquest moment i l'horari es va desar en la majoria dels casos, sense acabar. Hi ha dies planificats durant la intervenció pilot per tornar-hi i acabar tasques del portafoli. Abans de que marxessin els alumnes vaig preguntar al grup classe, en quines matèries acadèmiques mostraven més dificultats. La resposta va ser matemàtiques, anglès i català, de nivell 1 i 2 d'E.S.O. A l'hora de preparar les activitats es tindria en compte aquesta informació per incloure contingut d'aquestes matèries, per tal d'anar ajudant als alumnes a avançar en el currículum escolar de Secundària.

La sessió del dia 9 d'abril, va consistir en una activitat gamificada a la plataforma educativa Educaplay, concretament un mot encreuat en anglès, (vegeu annex 11) per la primera part de la sessió, i per la segona⁵ una activitat en castellà d'estratègies d'aprenentatge, en la que s'havia de llegir un conte e identificar la idea principal i les secundàries, entre altres coses que es van poder treballar. (vegeu annex 12).

Pel mot encreuat vaig portar un diccionari en anglès-castellà, els nois presentaven dificultats per utilitzar el diccionari i poques ganes de fer-ho. El nivell del mot encreuat era de 6° de Primària, però pels resultats que va donar l'activitat i els ajuts que van necessitar, el seu nivell d'anglès era força baix.

⁵ Aquell dia per un ensurt no funcionava l' impressora i l'activitat de lectura es va haver de projectar a la pissarra i fer-la grupal, en un principi s'havia dissenyat per fer-la individual i en suport paper.

Aquell dia hi havia 9 alumnes a l'aula, un d'ells va estar força disruptor durant tota la classe. La segona activitat la van resoldre correctament, amb pocs ajuts.

La sessió del dia 11 d'abril la vam dedicar a acabar activitats, i a l'autoavaluació del treball fet fins al moment. Van assistir 9 alumnes a classe. Es va tornar a fer i explicar l'activitat d'atenció alternant, i l'activitat de les 4 diferències, realitzades totes dues el dia 4 d'abril (vegeu annex 9 i 10). La frase d'aquesta última activitat no la van resoldre del tot i es va aprofitar per treballar una mica l'educació vial. Es va pintar el mapa mental amb colors i alguns alumnes van intentar acabar l'horari d'estudi sense èxit. Es va prendre nota del llibre de català d'una alumne per preparar una activitat per la següent sessió. Els alumnes avançaven lentament en l'elaboració del portafoli i s'adonaven de la feina que havien fet i, de com l'havien fet. La meva sensació aquell dia era que s'estaven movent coses, poc a poc, però es movien.

Per la primera part de la sessió del dia 16 d'abril, vam treballar la sopa de lletres temàtica en català (vegeu annex 13), amb una mica més de dificultat que l'anterior i per la segona part, un rosco de pasapalabra elaborat per mi amb molta dedicació per a ells, amb 27 preguntes per a ser resoltes en petits grups i en 30-40 minuts de temps. (vegeu annex 14). La sopa de lletres la van resoldre en 20 minuts i vam poder compartir cultura culinària, amb paraules com calçots, xató o esqueixada. El rosco els hi va encantar, van sortir dos equips de tres persones, a cada equip tenien que triar una persona que feia el rol de portaveu, i era la persona que després de consensuar la resposta amb els seus companys d'equip, donava la resposta del rosco. Resolien una lletra cada equip⁶. El meu objectiu en aquesta activitat era la de motivar-los, fomentar el treball en equip i el compliment dels rols. Al principi els va costar consensuar, i no sempre la/el portaveu rebia la resposta directa dels seus companys. Quan van veure que si la resposta no era donada per la/el portaveu es considerava error i el torn passava a l'altre grup, van afinar una mica més i van començar a treballar en grup de forma satisfactòria. Algun estil de preguntes del rosco eren: Con la A, prenda de vestir en invierno. La resposta correcta era abrigo o contiene la B, muchas ovejas juntas. La resposta correcta era rebaño, etc... Es va fer en castellà per adaptar-se a la majoria de participants de parla castellana.

La sessió del 18 d'abril, va consistir en l'activitat dels nou punts per millorar la flexibilitat cognitiva (vegeu annex 15) amb una duració estimada de 15 minuts i la segona part, el cargol matemàtic (vegeu annex 16) pel nivell de 1º E.S.O dissenyat i elaborat per mi en el transcurs del Practicum amb nois⁷ de la

⁶ La meva versió de Windows i la del ordinador de l'escola, no era la mateixa i la opció de correcte i error es va tenir que fer a mà, per la meva tutora, mentre jo dinamitzava els dos grups.

⁷ A ells els va encantar el cargol matemàtic

mateixa edat.

L'activitat dels nou punts els va portar molta estona, no sabien trobar la manera de pensar "fora de la caixa", alguna pista els vaig donar però per molt que ho intentaven no se'n sortien. Quan portaven 20 minuts, una noia excitada va dir "lo busco por Internet y ya está". Vaig deixar que ho busqués i al trobar-ho va sortir a la pissarra tota emocionada d'haver trobat la solució i el va resoldre. La resta de companys miraven el seu paper incrèduls. Els va fer pensar força. De cargols matemàtics n'hi havia dos preparats de la mateixa dificultat, amb la intenció de fer desdoblament de grups si venien molts alumnes. No va fer falta, només vam fer servir un cargol. El resultat d'aquesta activitat no va ser bo. Van mostrar tenir un nivell molt baix en matemàtiques, inclús els de 2º E.S.O i l'actitud era de no voler agafar ni el dau. Els cargols s'acompanyaven de les instruccions que un del grup havia de llegir i estar pendent de què tocava fer a cada casella, i d'un solucionari pel professor. Els comentaris que van fer els alumnes aquest dia vers l'activitat, van ser desmotivadors per tothom. La meva tutora i jo després de dos dies vam parlar sobre aquest comportament i nivell dels alumnes i de quines activitats els hi podien anar bé, doncs semblava que res del que preparàvem els agradava.

La sessió del dia 23 d'abril, va coincidir amb la diada de Sant Jordi i a la població on jo faig les pràctiques aquell cap de setmana s'havia celebrat la Fira del Sant Crist, per aquell dia vaig obsequiar al meu centre de pràctiques amb una sopa de lletres temàtica de Sant Jordi, per que la posessin a la parada i els nens la poguessin fer. Així que, vaig pensar a veure si els adolescents que tenim a classe coneixen la llegenda o si en sabien altres versions. La primera activitat va ser la sopa de lletres (vegeu annex 17) i la segona, el resum. No va donar temps a arribar al resum, amb la sopa i les diferents versions de llegendes de Sant Jordi vam estar tota la sessió. Va ser una jornada bonica que va generar vincle amb els participants.

La sessió del dia 25 d'abril la vam iniciar amb una activitat "Acertar en la diana" per treballar la memòria de treball, el raonament i la flexibilitat cognitiva (vegeu annex 18). La segona part vam decidir continuar amb la planificació del resum de la sessió anterior. La primera activitat els va agradar, aquell dia eren 5 alumnes i del 0-10 van valorar l'activitat amb un: 7,6,5,4,0. Una noia inclús va provar amb diferents combinacions sense repetir números. Durant els 20 minuts que van estar per realitzar-la, a la classe hi havia molt silenci, la tutora ho va valorar positivament, dient que l'estructura de la sessió era adequada, que la primera activitat els connectava i ho va comparar amb els alumnes de l'any passat que ni somiant havien estat així, cap dia. El resum no es va poder fer tampoc aquest dia, després de l'explicació a la pissarra de com es feia un resum i d'animar-los a fer-lo, no va haver manera, vaig pensar que potser l'esquema els hi seria més fàcil i vam decidir entre tots canviar a l'esquema.

Al ser les dues tècniques útils per fer la síntesi d'un tema, vaig voler provar a veure que passava amb l'esquema.

La sessió del dia 2 de Maig es va planificar amb dos exercicis curts per treballar la memòria de treball, i la segona part de la sessió amb un vídeo corresponent a un esquema. El primer exercici té una duració de 8.25 minuts. El segon exercici s'inicia al minut 1.10 i acaba al minut 3.26. La idea era visualitzar el vídeo de l'esquema i després procedir a elaborar-lo. No va poder ser, doncs vam estar tota la hora amb el primer exercici de Galleguillos, previst en un inici per 8.25 minuts. Es va passar l'exercici un cop, però al ser una activitat completament nova per ells els costava, la demanda d'atenció era alta, així que, vam decidir ràpidament tornar a passar el primer exercici de memòria a curt termini a càmera lenta. Visualitzàvem una sèrie a l'ordinador i posàvem pausa, de manera que els nois tenien temps de fer les seves apostes sobre la posició que ocupaven els números, situada a la pissarra un alumne diferent cada cop, em dictava on estaven els números amagats i després corregíem amb el vídeo, i així vam fer amb totes les sèries. Va ser realment interessant veure l'atenció i concentració que mostraven amb l'augment de la llargària de les sèries. Dos dels 5 alumnes presents a classe van treballar una estona sense paper, només de memòria, fent realment el treball efectiu d'estimulació de la MT. Els alumnes ens van dir aquell dia que dos dels alumnes que venien, un d'ells el més disruptor havien deixat de venir definitivament. Vam pensar que el temps havia fet la selecció natural, que deia Darwin, que els alumnes més disruptors no trobaven "hueco" per cridar l'atenció en l'estructura de sessió definida a la classe.

La planificació del dia 7 de Maig, va ser la següent; els primers 15 minuts vam seguir amb l'exercici de la memòria de treball (MT, d'ara en endavant) planificat de la sessió anterior i que consistia en ordenar números i lletres per ordre alfabètic. Aquest exercici titulat "Serie de caracteres alfanuméricos" de Brain Training té una duració total de 6.06', però pel que havíem de treballar només va interessar veure des del minut 1.10' al 3.26'. (vegeu annex 19). Pels 45 minuts restants vam visualitzar un vídeo d'1.44' on s'explicava de manera senzilla com es feia un esquema. (vegeu annex 20). Per després realitzar un esquema amb el text que la meva tutora havia seleccionat anomenat "la Diversificació de la Vida". En aquesta sessió van assistir 3 persones. L'exercici de MT els hi va agradar i com ja tenien experiència de la sessió anterior van estar més resolutius i motivats. Finalment, vam poder elaborar l'esquema entre tots a la pissarra, comprenent quines eren les idees principals i quines les secundàries o terciàries, i ho van passar a net al portafoli. La sessió del dia 9 de Maig va consistir en una activitat gamificada a Educaplay, de relacionar productes amb la seva professió (vegeu annex 21) i una sopa de lletres de figures geomètriques (vegeu annex 22, il·lustració 23) pels primers 15 minuts de sessió i pels 45 minuts restants, visualitzar un vídeo de 3.17' de les

tècniques mnemotècniques per després practicar amb el text de la sessió anterior.(vegeu annex 22, il·lustració 24).

Els resultats de l'activitat de relacionar productes que es va projectar a la pissarra, va ser de 25 minuts, en el seu primer intent i de forma individual. Pel segon intent, es van adonar que la opinió dels companys era útil i la van acabar resolent en grup en menys temps. La sopa de lletres senzilla també es va projectar, i la van resoldre amb rapidesa en grup. Les regles mnemotècniques es van practicar a la pissarra i alguns dels comentaris van ser que les farien servir, les trobaven útils. Ho van passar a net i al portafoli. Les sessions del dia 14 i 16 de Maig es va fer la mateixa planificació, ja que el dia 14 només va assistir una persona i vam aprofitar per practicar l'esquema amb l'assignatura de ciències naturals ja que tenia un examen. Va estar molt contenta de poder estar tota la hora amb nosaltres, els dies propers ens va comentar que l'examen li havia anat molt bé, que ja sabia fer esquemes. La planificació del dia 16 de Maig va ser la següent; els primers 15 minuts havien de resoldre un laberint (vegeu annex 23) i la segona part de la sessió treballaríem el resum i la lectura prèvia a partir d'un text. El laberint no el van resoldre en el temps previst, i alguns d'ells van necessitar ajuts per trobar la ruta de menys puntuació. Amb la segona activitat, es van mostrar cansats i van demanar algun altre text més divertit per fer el resum, la calor ajudava en l'estat d'ànim baix, els vam dir que proposessin temes i que el proper dia portaríem un de la llista que havíem elaborat i faríem el resum i la lectura. La següent sessió va ser el dia 23 de Maig i veient la dificultat que van presentar en el laberint vaig tornar a insistir. En aquest cas, amb una activitat manipulativa de lletres de fusta grans. Els hi vaig donar vint-i-una lletres entre vocals i consonants prèviament seleccionades, per a què poguessin fer el màxim de paraules possibles (vegeu annex 24). Vaig procurar no incloure cap Z per no propiciar paraulotes com "zorra". Les lletres facilitades van ser: 2-R, 2-A, 2-O, 1-U, 1-K, 1-D, 1-S, 1-E, 1-B, 1-V, 1-G,1-X, 1-F, 1-P, 1-T, 1-L, 1-J i 1-I. L'exercici s'havia de resoldre en grup i en castellà. Eren vàlids només els verbs en infinitiu i les paraules en singular. Si hi havia errors ortogràfics no es comptabilitzava la paraula. Els 4 participants presents aquella sessió van fer 26 paraules en 15 minuts. Molt bé, va ser un bon resultat i l'actitud era de cooperació entre els participants. El text triat va ser d'emocions. Els hi va agradar molt i vam fer el resum i la lectura, a més de explicar una mica com funcionava el procés de l'emoció i de l'escala de la ira, ja que alguns comentaris requerien més informació sobre aquest tema.

S'apropava el final de la intervenció i vam planificar amb l'ajut del portafoli les properes dues sessions. El dia 28 de Maig acabaríem el portafoli, el dia 30 passaríem els qüestionaris post-test i el dia 4 venia una persona de la biblioteca municipal a fer l'activitat corresponent al període estiuenc i per tant, no havíem de planificar res per l'últim dia. El dia 28 per la primera part de la

sessió, vaig elaborar una sopa de lletres de gentilicis (vegeu annex 25) i per la segona part vam decidir repassar les tècniques mnemotècniques per fixar el coneixement i acabar portafoli.

Per fer la sopa van estar 25 minuts amb ajuts, en principi es resolvia en 15', no coneixien alguns gentilicis. Abans d'acabar la classe, es va donar als participants els criteris d'avaluació del portafoli; pàgines numerades i en ordre cronològic, tasques corregides, un apartat d'annexos, etc... La sessió del 30 de Maig va ser l'última sessió de la intervenció pròpiament dita, ja que el dia 4 de juny era a càrrec de la biblioteca municipal. Per aquesta sessió, es van passar els qüestionaris post-test (vegeu annex 4), i van anar acabant el portafoli segons els criteris facilitats el dia anterior. A la persona que li faltava alguna activitat l'havia de demanar a algun company i fer-la. Tothom va acabar el portafoli millor o pitjor i se'l van endur a casa. Per acomiadar-me dels participants de l'estudi assistit vaig dissenyar amb il·lusionisme un mot encreuat de valors, d'una duració aproximada de 10 minuts per si sobrava temps.(vegeu annex 26). El van resoldre amb ajuts, doncs desconeixien paraules com, creences. L'últim dia d'intervenció psicoeducativa el dia 4 de juny, van assistir 3 persones a classe, l'activitat lúdica es va realitzar amb normalitat, i es va agrair i felicitar a tots els participants per la feina feta.

Per últim, afegir que al final d'aquest document en un **annex especial** es pot veure el resultat significatiu que ha donat una intervenció paral·lela a aquesta, durant l'estada de les meves pràctiques en el Centre Psicopedagògic.

4.5 Instruments d'avaluació

Per l'avaluació dels resultats de la intervenció es diferencien dos processos:

- a) l'avaluació de les activitats
- b) l'avaluació de la intervenció pilot

4.5.1 Avaluació de les activitats:

No s'emet cap nota quantitativa a les activitats, es dona un feedback oral de millora a tot el grup o individual si cal i es pot tornar a realitzar l'activitat, si es creu necessari.

L'avaluació de les activitats és continuada. Per dur a terme un ensenyament el més personalitzat possible, s'utilitza un diari de camp del professor (veure annex 2) elaborat adhoc on a cada sessió, s'anota com ha funcionat l'activitat o activitats del dia. Si ha agradat més o menys al conjunt del grup, si els participants han complert els objectius de l'activitat, i en quin grau, si és adient

per repetir metodologia, quins comentaris han fet els alumnes respecte l'activitat, quin nivell de participació s'ha aconseguit, i si aquesta era de qualitat.

Per últim, en aquest diari de camp del professor, es pren nota de les conductes dels alumnes a l'aula, bé siguin positives o negatives. En funció del procés, dels resultats de la sessió i de les anotacions preses al diari de camp, es planifica, s'adapta la següent o següents sessions de la intervenció, prèvia entrevista amb la tutora de Centre del Practicum.

La utilització del portafoli com a eina d'avaluació pel professor és important, per valorar la bona marxa de la intervenció i com a evidència de l'aprenentatge dels alumnes. A l'annex nº 3 es pot veure la portada del portafoli, en el que hi ha dibuixat un mapa mental amb tots els continguts que es treballaran a la intervenció psicoeducativa. D'aquesta manera la mateixa portada ens va guiant en el procés i planificació de les activitats. A la data de finalització de la intervenció, els alumnes han de tenir elaborades i acabades les activitats que surten al mapa mental.

4.5.2 Avaluació de la intervenció psicoeducativa:

Per l'avaluació de la intervenció pilot, s'ha triat un qüestionari (adaptat pel Centre de Practicum) que es va passar als participants a l'inici de la intervenció com a pre-test i un altre cop es passarà el mateix qüestionari al final de la intervenció com a post-test. Es compararan els resultats d'ambdós qüestionaris i se'n extrauran els resultats.

Aquest qüestionari (veure annex 4) amb una escala d'estimació qualitativa indaga sobre hàbits i tècniques d'estudi dels participants.

El qüestionari consta de 44 preguntes amb 4 opcions de resposta per cada pregunta.

Explora 6 aspectes diferents relacionats amb els hàbits i tècniques d'estudi:

- condicions materials
- distribució del temps
- actitud personal
- com estudies
- com realitzes els teus treballs
- els teus exàmens

Els resultats que ofereixi aquest qüestionari s'analitzaran i es creuaran amb el resultat del portafoli i de les notes preses en el diari de camp del professor, per poder tenir objectivitat suficient sobre l'aprenentatge dels participants i la qualitat de la intervenció dissenyada.

5. RESULTATS

Els resultats obtinguts a la intervenció han estat discrets, degut al poc temps que ha durat aquesta.

Els resultats que s'han obtingut en aquesta intervenció pilot mostren competència en nivells baixos de la taxonomia de Bloom (1956), com conèixer o comprendre, quedant els nivells més alts de la taxonomia com elaborar incomplets.

En l'objectiu 1.2 conèixer la metodologia en gamificació, els participants han estat motivats durant les activitats gamificades.

L'objectiu 1.3 elaborar un portafoli, no ha obtingut un resultat prou elaborat en el seu conjunt, els participants han acabat el portafoli amb l'estructura demanada però les activitats han obtingut un rendiment mig-baix.

Les estratègies metodològiques utilitzades han contribuït a assolir els objectius específics en diferents graus. L'objectiu 1.1 i 1.7 s'han assolit en diferents nivells. Els participants han conegut i utilitzat diferents tècniques d'estudi, com l'esquema, el resum i les tècniques mnemotècniques. En totes elles han obtingut resultats, ha estat més alt el resultat assolit en l'esquema que en el resum i en les tècniques mnemotècniques han mostrat comprensió només alguns dels joves.

L'objectiu 1.4 d'augmentar la motivació, i l'1.5 van molt lligats, ja que s'aconseguia motivar-los quan se'ls hi presentaven tasques a realitzar innovadores, dinàmiques, visuals, auditives, properes al seu ZDP. A Rodriguez (2017) ja es van obtenir bons resultats en motivació mitjançant la gamificació, en aquesta ocasió s'han repetit.

L'objectiu 1.6 aprendre a planificar el temps d'estudi no s'ha assolit, ja que és una tasca complexa i els participants d'aquesta intervenció han respòs millor a tasques més senzilles. No obstant, es creu que en una intervenció més llarga s'assoliria aquest objectiu.

Triar per estimular els processos atencional sabent que no pertanyien pròpiament a les funcions executives no va ser una casualitat, sinó que es van introduir ja que un nivell adequat d'aquests processos són imprescindibles per realitzar altres tasques cognitives més complexes. La memòria de treball ha afavorit un cervell més espontani i la flexibilitat cognitiva ha ofert als participants una visió més holística de les coses i ha afavorit la cohesió social donat que els joves han vist que altres formes de pensar també són vàlides que no n'hi ha una de correcte i prou.

Relacionat amb la cohesió grupal, em vaig plantejar l'objectiu 2.1 aprendre a treballar en equip, bé segons Pujolàs, (2003) abans de saber treballar en equip, és necessari hi hagi cohesió en el grup, doncs podríem dir que aquest grup a partir d'ara si seguissin treballant junts ja estarien preparats per poder incloure a l'aula, la metodologia de l'aprenentatge cooperatiu amb totes les seves característiques, iniciant el procés amb les tècniques més senzilles, com el foli giratori entre altres.

Posar al seu abast material manipulatiu significa oferir situacions per millorar les seves competències. Al reconduir situacions de falta de respecte a l'aula de forma positiva, afavorir conductes no sexistes i mostrar tolerància amb les opinions diferents, s'han extingit les conductes disruptives que hi havia al principi. Es podria dir que els participants han assolit aquests dos objectius en un grau elevat, ja que a l'aula passades les primeres setmanes d'intervenció el clima era de treball, de convivència, no hi havia manca de respecte, tothom podia expressar el que pensava respectant sempre als companys. La competitivitat inicial que mostraven els participants es va anar transformant en col·laboració.

Segons els resultats registrats al diari de camp del docent, la primera part de la sessió els connectava a la tasca i els predisposava a encarar la segona part de la sessió. La planificació de la intervenció molt lligada a l'estructura ha estat encertada donades les condicions socioculturals i ambientals.

La fluctuació d'assistència durant la intervenció, -van començar unes 8 persones aproximadament i a les diferents sessions, l'assistència ha fluctuat entre 4-6 persones i no les mateixes que al principi, han marxat algunes i han arribat unes altres en el transcurs de la intervenció-, ha provocat que una de les eines destinada a avaluar els resultats de la intervenció, el qüestionari d'hàbits i tècniques d'estudi no aportés resultats fiables sobre la intervenció. El pre-test el van contestar 8 persones, i el post- test, l'han respòs 5. Donat que és anònim no es pot saber quines de les 5 persones han respòs el pre-test i el post-test. A més de tenir en compte que els nois en el pre-test van respondre les preguntes del qüestionari de manera molt ràpida, sense massa consciència del que era una intervenció psicoeducativa i la desmotivació que presentaven els joves a l'inici ha pogut emmascarar alguns resultats. Per exemple, a la dimensió distribució del temps a la pregunta 7: - Inclous períodes de descans en el teu temps d'estudi? Al pre-test van contestar 4 persones que sempre i quan van fer la planificació de l'horari cap dels alumnes va planificar correctament els temps d'estudi ni de descans entre estudi.

Comparant ambdós moments del mateix qüestionari,(pre i post-test) l'únic resultat que sembla fiable és la predisposició d'alguns joves a buscar un lloc d'estudi més allunyat de sorolls, com si haguessin adquirit major conscienciació

del que significa estudiar. En resposta a la següent pregunta de les condicions materials:

- El lloc on estudies està allunyat de sorolls (tv, cotxes, ràdio...)? En el pre-test dels 8 alumnes que van contestar, 6 van dir que mai, 1 que poc i 1 sempre i en el post-test de les 5 respostes obtingudes 4 han dit que bastant i 1 poc. (vegeu annex 8).

6. CONCLUSIONS

6.1 Conclusions de la intervenció

La intervenció pilot en general ha funcionat molt bé pel curt espai de temps que ha durat, només 19 sessions en total per assolir els objectius de la intervenció.

Quan es va triar l'estimulació de les funcions executives per millorar hàbits i tècniques d'estudi en joves de 12-14 anys en un entorn d'estudi assistit, ja s'intuïa que al finalitzar la intervenció pilot els resultats que s'obtidrien serien discrets. En això consistia aquesta intervenció, en posar a prova aquesta estratègia metodològica amb una estructura determinada per millorar la capacitat cognitiva dels joves i de forma indirecta i a mig termini afavorir la millora dels seus hàbits i tècniques d'estudi. En definitiva, es buscava un canvi profund i gradual que poguessin anar integrant a poc a poc i que ells mateixos anessin canviant àrees de la seva vida que no són del tot favorables pel seu desenvolupament integral.

Tal com deia (Monereo et al., 2001) estimular les FE ajuda a comprendre i millorar la tasca cognitiva que s'ha de realitzar per aplicar tècniques d'estudi. Per tant, amb més temps d'intervenció tots els participants previsiblement haguessin assolit els objectius 1.1 i 1.7 en la seva totalitat.

L'objectiu 1.2 conèixer la gamificació ja es preveia era adient pels nadius digitals i participants de la intervenció, segons Prensky,(citat per Buckingham, 2008) aquests joves aprenen de forma visual, auditiva i en menor mesura kinestèsic, d'aquí les activitats proposades com el Kahoot, Educaplay, Pasapalabra, exercicis interactius de MT, etc... en totes elles els participants han estat motivats.

Podríem dir que els nivells alts de la taxonomia de Bloom (1956) no s'han assolit prou en aquests joves i sí s'han assolit els nivells més baixos de la taxonomia, com conèixer o comprendre. No obstant, repetiríem el portafoli com a eina d'avaluació formativa, ja que en una intervenció més llarga, es podria aprofundir molt més i assolir millor resultat.

Les metodologies d'aprenentatge actives, manipulatives i en equip els han resultat motivadores, enriquidores i els hi suposen un repte a assolir.

L'objectiu 1.6 aprendre a planificar el temps d'estudi no s'ha assolit, ja que és una tasca complexa i els participants d'aquesta intervenció han respòs millor a tasques més senzilles. No obstant, no es descarta aconseguir aquest objectiu en properes aplicacions d'aquesta intervenció canviant alguns paràmetres.

Els objectius corresponents als punts 1.8 fins l' 1.10 es van incloure ja que és necessari un nivell adequat d'aquests processos per poder aplicar tècniques d'estudi, però l'objectiu d'aquesta intervenció no era avaluar les funcions executives (FE d'ara en endavant), sinó observar com l'estimulació d'aquestes contribuïen a la millora dels hàbits i tècniques d'estudi dels participants (Tirapu, 2009).

L'objectiu 2.2 d'utilitzar material manipulatiu i el 2.3 saber expressar-se amb respecte responen a la confiança que dipositem en els alumnes, si es pretén que siguin autònoms i desenvolupin competències se'ls hi ha de donar eines i oferir situacions on puguin exercitar competències socioemocionals com l'autoregulació del comportament i l'assertivitat.

L'estructura de les sessions ha esdevingut un èxit. En un primer moment es va valorar d'incloure una quarta capacitat cognitiva com el control inhibitori, però finalment es va descartar degut a la limitació de temps. En una propera aplicació es podria incloure, tenint en compte el pic de creixement que té lloc en el moment evolutiu dels participants.(Ullate, 2015).

Millores a introduir en properes aplicacions

- Allargar la intervenció, almenys un curs acadèmic.
- Eliminar l'aplicació del qüestionari i optar per l'avaluació qualitativa a partir de rúbriques en totes les activitats de la segona part de la sessió, ja que aquestes permetrien determinar el grau d'assoliment dels objectius de la intervenció.
- Incloure les TIC a l'aula amb accés lliure a ordinadors individuals, ja que permetria treballar la capacitat de discerniment entre el que és informació i el que és coneixement entre altres competències.
- Incloure la metodologia de l'aprenentatge cooperatiu al cap de tres mesos d'iniciar el curs,(si es tracta de participants diferents d'aquest any) un cop el grup ja està cohesionat. En aquesta intervenció pilot hem vist que al cap de 19 sessions, el grup classe ja estava cohesionat.
- Incloure una quarta capacitat cognitiva a estimular, la inhibició conductual.

6.2 Conclusions de l'aprenentatge

He après a:

- a) seguir la planificació fins al final
- b) avaluar qualitativament
- c) valorar i determinar quan una eina d'avaluació no ha funcionat
- d) dissenyar i aplicar una intervenció pilot
- e) Comptar amb les TIC com a eina imprescindible a l'aula
- f) confiar que ara aquesta intervenció pilot té una altra oportunitat de funcionar millor incloent-hi les millores observades.

Ho he après:

- a) centrant-me en tres capacitats cognitives; memòria de treball, processos atencional i flexibilitat cognitiva i en unes tasques a realitzar, les que conté la portada del portafoli amb metodologies determinades. A partir d'aquí, adaptar les activitats a la planificació, per assolir els objectius sempre respectant el ritme evolutiu i les característiques personals dels participants de la intervenció pilot.
- b) Utilitzant el diari de camp del docent i el portafoli
- c) Observant els resultats que m'ha aportat el qüestionari en les dues versions pre i post-test.
- d) Tenint la oportunitat de dissenyar, desenvolupar i avaluar una intervenció psicoeducativa en un context concret
- e) Tenint només accés a un projector, ha limitat molt les activitats i ha dificultat el seu disseny.
- f) Elaborant les conclusions, relacionant-les amb el marc teòric, els objectius i els resultats.

Què ha permès aprendre?

- a) L'oportunitat de realitzar les pràctiques de nou amb adolescents.
- b) La confiança que ha dipositat en mi la meva tutora de Practicum 2.
- c) La disponibilitat del qüestionari pel centre de Practicum 2 i posterior adaptació.
- d) El conveni de pràctiques elaborat entre el meu centre de Practicum i la UOC.
- e) Demanar aula amb ordinadors pels participants i que ho deneguessin. El lloc on s'ha realitzat aquesta intervenció no va poder oferir l'aula d'informàtica per la realització de les sessions.
- f) L'estructura i temporalització de l'assignatura del Practicum 2 és adient per integrar el coneixement adquirit.

7. REFERÈNCIES

- Ajuntament de la vila de Piera. (2016). Uns 2.400 alumnes inicien el curs escolar a Piera. Educació.
<http://www.viladepiera.cat/actualitat/noticies/uns-2-400-alumnes-inicien-el-curs-escolar-a-piera>
- Bauman, Z. (2005). *Modernidad líquida*. Buenos Aires: FCE. (Original, 2000)
- Biblioteca de la Universitat de Vic. (2016). *Guia per elaborar citacions bibliogràfiques en format APA*. Recuperat de <https://www.uvic.cat/biblioteca/guia-elaborar-citacions-bibliografiques>
- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomía de los objetivos educacionales, Manual I: El dominio cognitivo*. Nueva York: David McKay Co Inc.
- Brain Training. (2016, gener 5). *Dos ejercicios de Memoria de Trabajo*. [Vídeo]. Recuperat de https://www.youtube.com/watch?v=pWp_ISqhhq0
- Buckingham. D. (2008). ¿Infancias digitales? Dins Buckingham. *Más allá de la tecnología: aprendizaje infantil en la era de la cultura digital* (pp.105-.132). Buenos Aires: Manantial.
- Campos, F. (1995). El rol del psicólogo de la educación. *Papeles del psicólogo* :Revista del Colegio Oficial de Psicólogos. 63. Recuperat de <http://www.papelesdelpsicologo.es/resumen?pii=690>
- Cuento corto. (2014, juny 18). Relato corto del ascensor. [Entrada blog]. Recuperat de <http://cuentocorto.es/relato-corto-del-ascensor/>
- Decret 187/2015. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Barcelona. 25 d'agost. Recuperat de http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=701354&language=ca_ES
- Decret 150/2017. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Barcelona. 17d'octubre. Recuperat de <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/7477/1639866.pdf>

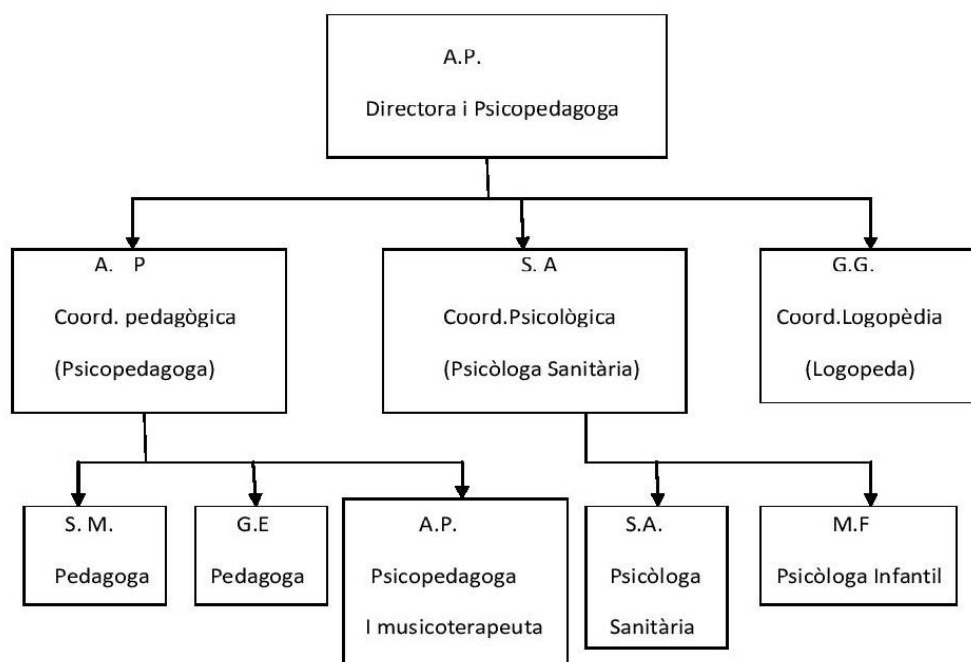
- Gabucio, F., Minervino, R., Domingo, J.M., Lichtenstein, F., Limón, M., Romo, M i Tubau, E. (2009). *Psicologia del pensament*. Barcelona: FUOC.
- Galleguillos, G. (2016, setembre 13). *160913 Números tapados. Mejora tu memoria de trabajo*. [Vídeo]. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=vgEzUd20i2M>
- Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. <http://www.idescat.cat>.
- Kahoot. (2018). What is Kahoot!?. Recuperat de: <https://kahoot.com/what-is-kahoot/>
- Martínez, L. V., i Pérez, M. D. M. (2015). Gamificación: Estrategia para optimizar el proceso de aprendizaje y la adquisición de competencias en contextos universitarios. *Digital Education Review*, (27), 13-31.
- Mentes enlared. (2012, gener 19). Tips. [Entrada blog]. Recuperat de <http://mentesenlared.com/2012/01/tips-2/>
- Monereo, C., Pozo, J.I., Castelló, M. (2001). La enseñanza de estrategias de aprendizaje en el contexto escolar. A C. Coll, J. Palacios i A. Marchesi (Comps.), *Desarrollo psicológico y educación. 2. Psicología de la Educación Escolar* (pp. 235-258). Madrid: Alianza.
- NeuronUp. (2017, març 7). 5 Actividades para mejorar las funciones ejecutivas. [Entrada Blog]. Recuperat de <https://blog.neuronup.com/actividades-para-mejorar-las-funciones-ejecutivas/>
- Practicopedia. (2011, novembre 15). *Cómo realizar un esquema*. [Vídeo]. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=aFfY274eK7w>
- Practicopedia. (2011, novembre 15). *Cómo emplear reglas mnemotécnicas*. [Vídeo]. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=wBjtbpr3YEQ>
- Pujolàs, P. (2003). *Aprender juntos alumnos diferentes. El equipos d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo.
- Riba, C. (2014a). L'observació participant i no participant en perspectiva qualitativa. *Mètodes d'investigació qualitativa*. Barcelona: FUOC

- Riba, C. (2014b). L'entrevista com a tècnica nuclear de l'observació participant. *Mètodes d'investigació qualitativa*. Barcelona: FUOC
- Rodríguez, A. (2016, maig 27). *Siluetas de figuras geométricas*. Recuperat de https://es.educaplay.com/es/recursoseducativos/2433067/siluetas_de_figuras_geometricas.htm
- Rodríguez, A. (2016, setembre 7). *Productos tradicionales y profesión*. Recuperat de https://es.educaplay.com/es/recursoseducativos/2564956/productos_tradicionales_y_profesion.htm
- Rodríguez, A. (2017). *Enfocament Inclusiu d'Atenció a la Diversitat a l'Educació Secundària*. (Memòria de Practicum I no publicada). Universitat Oberta de Catalunya, Catalunya.
- Sanz, K. (2017). La eliminación del libro de texto y el uso del portafolio en la asignatura de música en E.S.O: una experiencia para incrementar la calidad del aprendizaje y la motivación del alumnado. *Educatio Siglo XXI*, 35 (1), 9-32. doi:<http://dx.doi.org/10.6018/j/286201>
- Tirapu, J. (2009). Estimulació i rehabilitació de les funciones executives. Dins Muñoz, E., Blázquez, J.L., Galpasoro, N., González, B., Lubrini, G., Periañez, J.A., Ríos-Lago, M., Sánchez, I., Tirapu, J i Zulaica, A (Coord.), *Estimulación cognitiva*, (pp.1-69). Barcelona: FUOC.
- Ullate-Perpiñá, L. (2015). *Programa de intervención para la mejora de las funciones ejecutivas*. (Treball de Fi de Màster, Universitat Internacional de la Rioja, Espanya). Recuperat de <http://reunir.unir.net/handle/123456789/3020>

ANNEXOS

ANNEX 1

Il·lustració 1. Organigrama del centre de pràctiques

ANNEX 2

Il·lustració 2. Diari de camp del docent

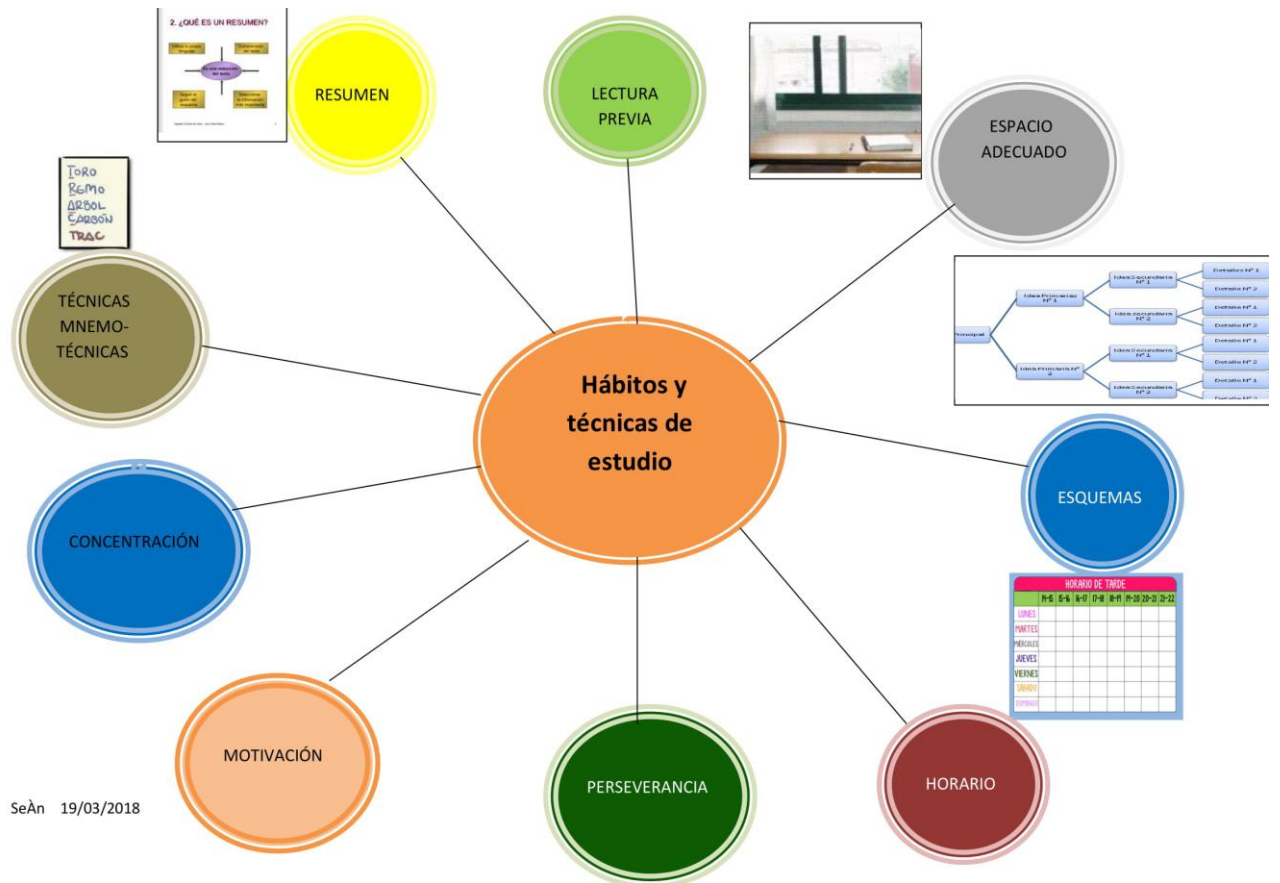
DIARI DE CAMP DEL PROFESSOR

SESSIÓ N°: _____	DATA: _____
Funcionament general d'activitats	
Ha agradat a tot el grup?	
S'han complert els objectius de l'activitat? En quin grau?	
És adient repetir metodologia?	
Comentaris que ha suscitat l'activitat	
Nivell de participació i la qualitat	
Conductes destacables positives o negatives	

Font: Elaboració pròpia

ANNEX 3

Il·lustració 3. Portada del portafoli (elaboració pròpia)

SeÀn 19/03/2018

ANNEX 4

II·lustració 4. Qüestionari pre-post test d'hàbits i tècniques d'estudi

QÜESTIONARI SOBRE HÀBITS D'ESTUDI

CONDICIONS MATERIALS	SEMPRE	BASTANT	POC	MAI
Tens un lloc fixa a casa reservat per estudiar?				
El lloc on estudies està allunyat de sorolls (TV, cotxes, radio...)				
Hi ha objectes que et poden distreure?				
Tens suficient espai a la taula on estudies?				
Hi ha suficient llum al lloc on estudies?				
Quan et poses a estudiar, tens a mà tot allò que necessites?				

DISTRIBUCIÓ DEL TEMPS	SEMPRE	BASTANT	POC	MAI
Tens un horari fixa d'estudi?				
Acostumes a complir l'horari?				
Estudies fóra de l'horari de classe almenys 5 dies a la setmana?				
Planifiques el temps que penses dedicar a l'estudi cada dia?				
Distribueixes el teu temps d'estudi entre les diferents activitats i assignatures que has d'estudiar, en funció de la seva extensió i dificultat?				
Acostumes a acabar cada dia el que t'has proposat estudiar?				
Inclous períodes de descans en el teu pla d'estudi?				

ACTITUD PERSONAL	SEMPRE	BASTANT	POC	MAI
Vas a classe amb una actitud positiva?				
Participes a classe aportant iniciatives?				
Segueixes les explicacions del professor i preguntes dubtes?				
Apuntes cada dia allò que suggereixen estudiar i les activitats a fer?				

1

COM ESTUDIES	SEMPRE	BASTANT	POC	MAI
Consideres que et saps organitzar??				
Llegeixes tot el tema abans d'estudiar-lo?				
Trobes fàcilment les idees principals del que llegeixes?				
Subratlles les idees i dades importants?				
Consultes el diccionari quan no coneixes el significat d'una paraula?				
Utilitzes tècniques mnemotècniques?				
Escrives les dades importants o difícils de recordar?				
Et formules preguntes quan estudies?				
Repasses els temes una vegada estudiats?				
Relaciones el que has après d'una matèria amb una altre?				
Demanes ajuda quan tens dificultat en l'estudi?				
Estudies amb intensitat, esforçant-te per aprendre?				
Fas esquemes del que estudies sempre que sigui possible?				

COM REALITZES ELS TEUS TREBALLS	SEMPRE	BASTANT	POC	MAI
T'assegures d'haver entès el que has de fer abans de començar a treballar?				
Consultes llibres d'ampliació ?				
Fas el possible per redactar els teus exercicis de manera clara?				
Comproves l'ortografia i redacció?				
Vas al dia en la realització de les activitats que has de fer?				

ELS TEUS EXÀMENS	SEMPRE	BASTANT	POC	MAI
Estàs tranquil abans de començar un examen?				
Quan prepares un examen, repasses apunts i esquemes que havies fet anteriorment?				

T'informes de com serà l'examen: escrit, oral, preguntes curtes o preguntes llargues?				
Abans de començar l'examen, escoltes atentament les orientacions que dona el professor?				
Durant l'examen, contestes primer les preguntes que saps millor?				
Utilitzes fulles d'esborrany?				
És clara la teva expressió escrita?				
Acostumes a repassar l'examen una vegada l'has acabat?				

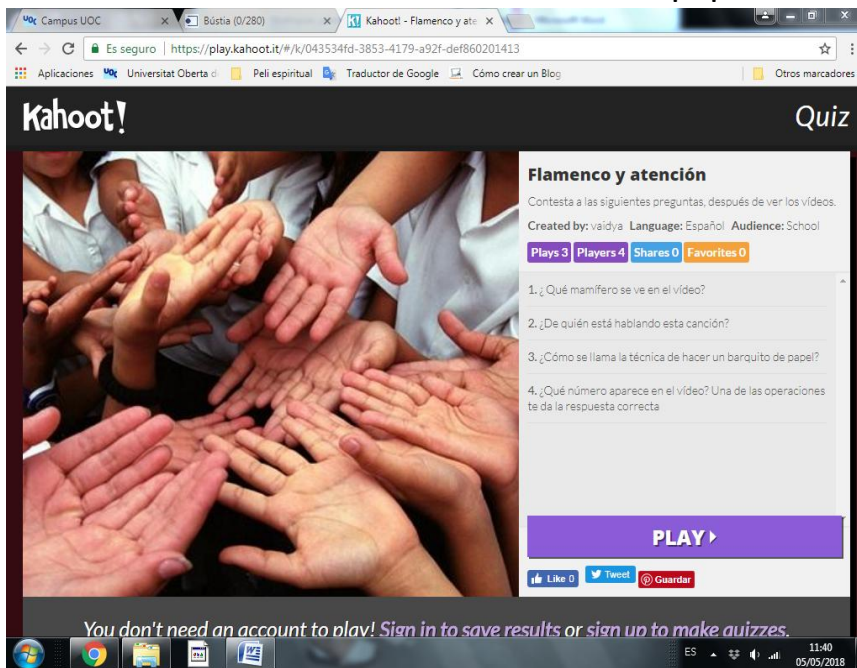
Font: Prova Interna adaptada pel centre de Practicum

ANNEX 5

Activitat: Kahoot flamenco. Data realització: 12/3/18

Link per accedir a l'activitat: <https://play.kahoot.it/#/start?quizId=043534fd-3853-4179-a92f-def860201413>

Il·lustració 5. Elaboració pròpia

ANNEX 6

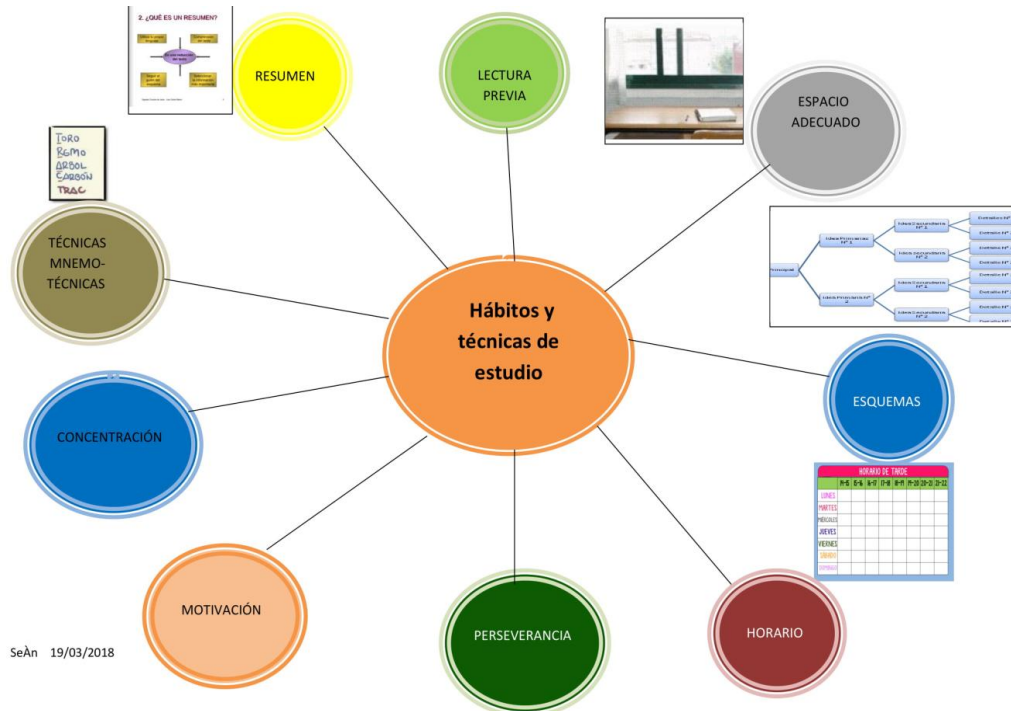
Activitat: Mapa mental. Data realització: 12/3/18

II-lustració 6. Exemple mapa mental (elaboració pròpia)

Activitat: Mapa mental. Data realització: 19/3/18

II-lustració 7. Mapa mental (elaboració pròpia)

ANNEX 7

Activitat: Sopa de lletres. Data realització: 19/3/18

Il·lustració 8. Sopa de lletres d'elaboració pròpia

HÁBITOS Y TÉCNICAS DE ESTUDIO

2018

Nombre: _____

Busca en la sopa de letras las siguientes palabras:

Concentración, horario, motivación, esquemas, lectura, espacio, resumen.

Nota: En la sopa encontrarás las palabras escritas sin acentos. Adelante!!

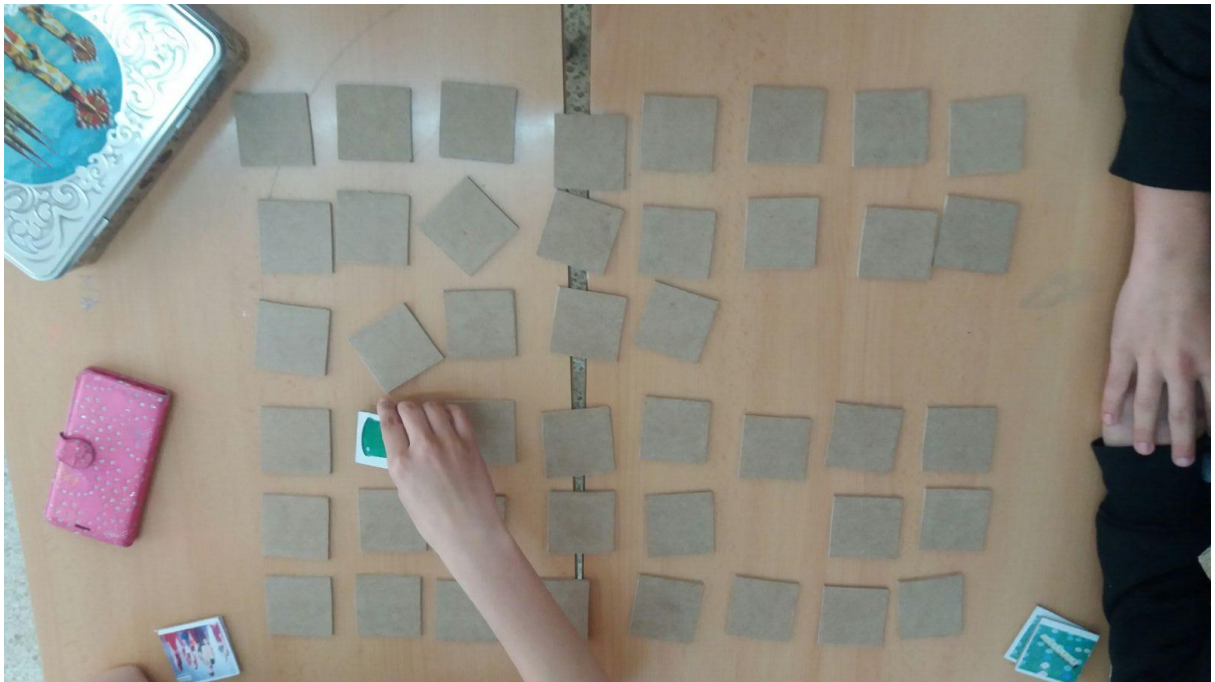
M	M	T	A	S	A	M	E	U	Q	S	E	A
O	P	K	L	E	J	U	S	C	Ñ	H	S	E
T	E	R	E	S	U	M	E	N	N	X	P	L
I	W	A	C	O	I	Y	T	R	F	D	A	G
V	I	Z	T	V	B	A	A	T	I	L	C	J
A	A	S	U	S	S	D	F	F	H	J	I	K
C	O	I	R	U	Y	O	I	R	A	R	O	H
I	M	M	A	B	V	C	C	X	D	T	Y	U
O	O	V	A	D	E	R	T	B	U	I	O	P
N	O	I	C	A	R	T	N	E	C	N	O	C

SeÀn 19/03/2018

ANNEX 8

Activitat: Memory adolescents. Data realització: 4/4/18

Il·lustració 9. Memory d'elaboració pròpia

ANNEX 9

Act. Encuentra las diferencias. Data realització: 4/4/18

Il·lustració 10. "Encuentra las diferencias"

Actividad. Encuentra las diferencias

Nombre: _____

Instrucciones: Encuentra las 4 diferencias que hay entre los dos dibujos. Completa esta frase relacionada con los dibujos: Los n____ pueden _e_ p__t____, p__ _a_e__o__n__c_____.

Fuente: Lubrini, Periañez y Ríos-Lago. (2009, p. 43). Estimación cognitiva y rehabilitación neuropsicológica de la atención. Barcelona: FUOC

4/4/18

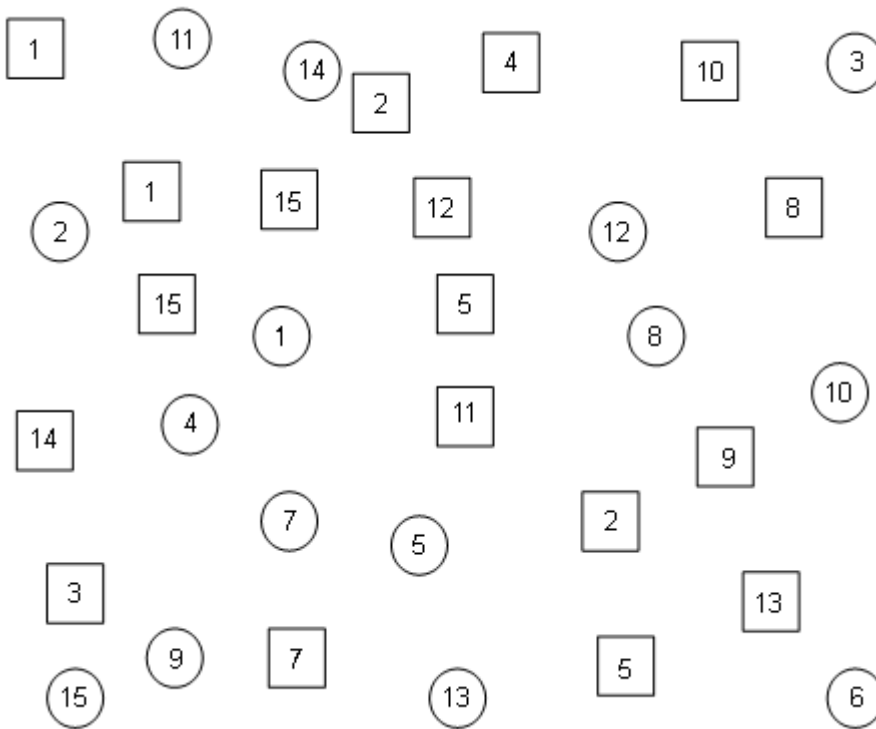
ANNEX 10

Activitat: Atenció alternant. Data realització: 4/4/18

Nombre: _____

Instrucciones: la tarea consiste en unir los nombres en orden creciente, empezando por el 1, alternando círculos y cuadrados. Así, el 1 emmarcado en un círculo se unirá al 2 emmarcado en un cuadrado. El 3 deberá de aparecer en un círculo i así sucesivamente.

Il·lustració 11. Atenció alternant

Fuente: Lubrini, Periañez y Ríos-Lago. (2009, p. 45). Estimulación cognitiva y rehabilitación neuropsicológica de la atención. Barcelona: FUOC

4/4/18

ANNEX 11

Act. Mot encreuat en anglès. Data realització: 9/4/18

Link per accedir a l'activitat:

<https://es.educaplay.com/es/recursoseducativos/3584365/shopping.htm>

II·lustració 12. Mot encreuat en anglès

The screenshot displays a web browser window with the URL <https://es.educaplay.com/es/recursoseducativos/3584365/shopping.htm>. The page title is "Shopping". The game interface shows a crossword puzzle grid with the word "SHOPASSISTANT" filled in. The score is 73 PUNTOS and the time is 00:33 TIEMPO. The clue for the word is "a thing you see that shows something for sale". The interface includes a "Comprobar" button and a sidebar with author information (Ruben Sierra Marcos) and sharing options.

Activitat: Lectura per aprendre. Data realització: 9/4/18

II·lustració 13. Lectura per aprendre

LECTURA PARA APRENDER

Objetivos de la actividad:

1. Leer el texto
2. Comprender el texto
3. Explicar de qué va el texto a otro compañero
4. Reconocer los elementos del texto: tema, título, idea principal e idea secundaria

Descripción de los objetivos

2.1 Comprender un texto significa estar en la capacidad de responder cualquier pregunta referida al texto. Poder exponer de manera coherente lo que hemos leído.

4.1 El tema describe el asunto tratado en el texto de una manera superficial; es decir, es el nombre general del texto.

El título describe centralmente lo tratado en el texto de una manera específica; es decir, es el nombre particular del texto.

La idea principal es aquella idea que expresa la información más importante del texto, ya que sin ella el texto no tendría fundamento. Hay que tener en cuenta que la idea principal es una oración (verbo). Suele escribirse al inicio del párrafo.

Las ideas secundarias de un texto son informaciones complementarias que amplían la idea principal, pero tienen menor importancia en el texto que la idea principal. Se articulan a la idea principal del párrafo.

Fuente: Huapaya, C. (2014). Comprensión lectora ideas principales y secundarias. Educación.

Disponible desde: <https://es.slideshare.net/oeoilahuapaya1/comprendin-lectora-ideas-principales-y-secundarias>.

Relato corto del ascensor

Es solo un ascensor con paredes cuadradas y techo alto, con botones colocados de abajo a arriba, en línea, desde el número más alto al más pequeño, que según descendía se iban iluminando en escrupuloso orden. Hacía ruido al bajar, pero no mucho, no ese ruido de motores rugiendo, no, era más bien un ruido disimulado, eléctrico, que hace tiempo ha dejado de sonar.

Si al menos hubiera un ascensorista podría hablar con alguien. Nunca piensas que acabarás atascado entre dos pisos. Debería haber bajado por las escaleras, quizá entonces me habría torcido un tobillo, nunca se sabe. Veo en el suelo unas

Fuente: <http://cuentocorto.es/relato-corto-del-ascensor/>

Preguntas sobre el texto:

- 1) ¿Cuál es la idea principal del texto?
- 2) ¿Cuáles son las ideas secundarias del texto? Cita sólo tres.
- 3) ¿Cuál es el tema y el título de este texto?

ANNEX 13

Act. Sopa de lletres temàtica. Data realització: 16/4/18

Il·lustració 14. Menjars típics catalans. Elaboració pròpia

MENJARS TÍPICS CATALANS

2018

Nom: _____

Busca a la sopa de lletres 8 paraules relacionades amb menjars típics catalans.

Nota: A la sopa trobaràs les paraules escrites sense accents. Endavant!!

P	T	O	R	J	A	S	E	A	X	A	H	E
P	A	D	F	W	Ç	T	S	A	A	D	M	S
A	N	N	U	E	J	O	R	R	E	A	X	Q
N	A	A	I	I	D	Ç	T	R	B	V	N	U
E	S	C	U	D	E	L	L	A	A	I	T	E
L	I	I	V	C	Z	A	X	F	F	L	Y	I
L	L	R	K	K	Q	C	I	I	A	A	P	X
E	E	F	J	G	S	O	T	T	C	C	P	A
T	G	T	U	U	X	A	T	O	O	S	N	D
S	Y	N	B	E	R	F	Q	B	T	E	L	A

SeÀn 16/04/2018

ANNEX 14

Activitat: Rosco de pasapalabra. Data realització: 16/4/18

Il·lustració 15. Rosco pasapalabra. Elaboració pròpia

A B C D E F G H I J K L M N
N O P Q R S T U V W X Y Z

A

Prenda de vestir en invierno

A B C D E F G H I J K L M N
N O P Q R S T U V W X Y Z

ANNEX 15

Activitat: El problema dels nou punts. Data realització: 18/4/18

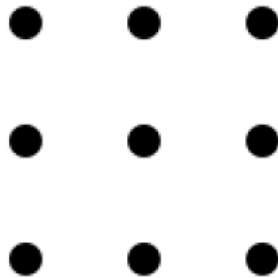
Il·lustració 16. El problema dels nou punts

EL PROBLEMA DE LOS NUEVE PUNTOS
Flexibilidad Cognitiva

Nombre: _____

Instrucciones: Unir los 9 puntos con 4 líneas rectas o menos, sin levantar el lápiz del papel y sin trazado de la línea de más de una vez.

Materiales a usar: Lápiz y goma.

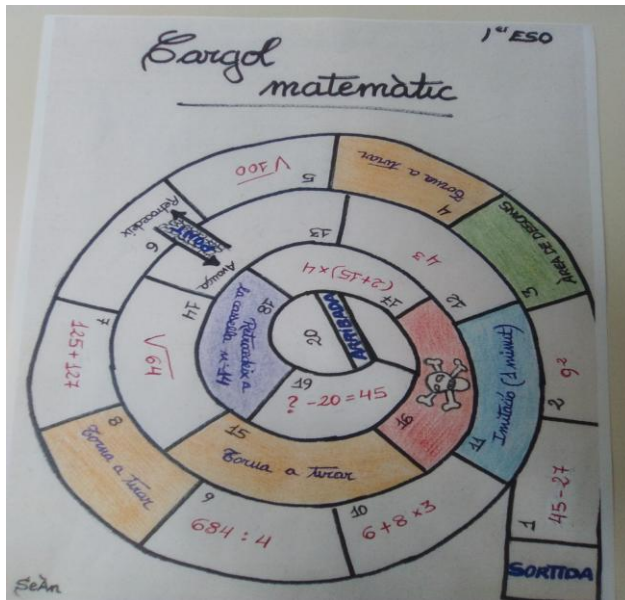

18/4/18

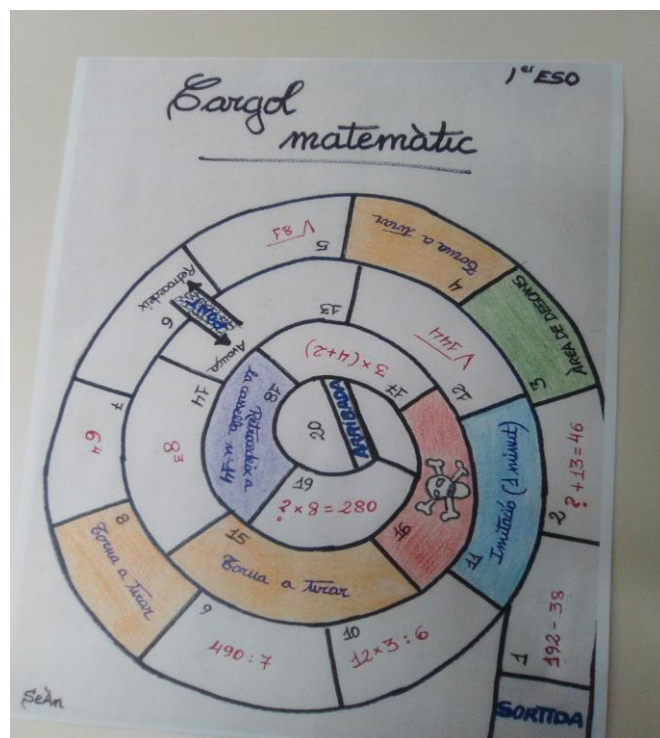
Font: Gabucio, F., Minervino, R., Domingo, J.M., Lichtenstein, F., Limón, M., Romo, M i Tubau, E. (2009). *Psicología del pensament*. Barcelona: FUOC.

ANNEX 16

Activitat: Cargol matemàtic. Data realització: 18/4/18

Il·lustració 17. Cargols matemàtics. Elaboració pròpia

ANNEX 17

Activitat: Sopa de lletres Sant Jordi Data realització: 23/4/18

Il·lustració 18. Sopa de lletres temàtica. Elaboració pròpia

SANT JORDI

2018

Busca a la sopa de lletres 11 paraules relacionades amb la llegenda de Sant Jordi.

M	I	T	R	E	S	K	R	O	S	A	T	A
L	L	I	B	R	E	O	E	P	D	D	E	P
V	L	C	T	R	Y	K	I	J	O	N	L	R
E	E	I	L	E	W	A	A	F	G	E	N	I
A	T	X	C	V	L	I	S	A	N	G	U	N
E	S	C	U	T	R	B	O	H	F	E	X	C
V	A	Q	S	R	T	P	O	L	Ñ	L	M	E
T	C	A	R	D	D	W	Q	P	U	L	I	S
D	S	E	R	U	I	Y	A	B	A	N	M	A
R	R	E	L	L	A	V	A	C	C	A	T	Y

- Sabries compartir amb la família la llegenda de Sant Jordi, després de fer la sopa de lletres?

SeÀn 23/04/2018

ANNEX 18

Activitat: Acertar en la diana. Data realització: 25/4/18

Il·lustració 19. "Acertar en la diana".

Acertar en la diana

Nombre: _____

Objetivos de la actividad: trabajar la **flexibilidad**, la **memoria de trabajo** y el **razonamiento**

Esta actividad consiste en crear jugadas que lleguen a la puntuación indicada. Hay que tener en cuenta que todas las jugadas deben ser diferentes.

INSTRUCCIONES: ¿Dónde deberías apuntar para obtener 100 puntos empleando sólo 3 disparos? Descubre cuatro maneras diferentes de conseguir los puntos.

JUGADA 1:

JUGADA 2:

JUGADA 3:

JUGADA 4:

Puedes anotarlas aquí:

25/4/2018

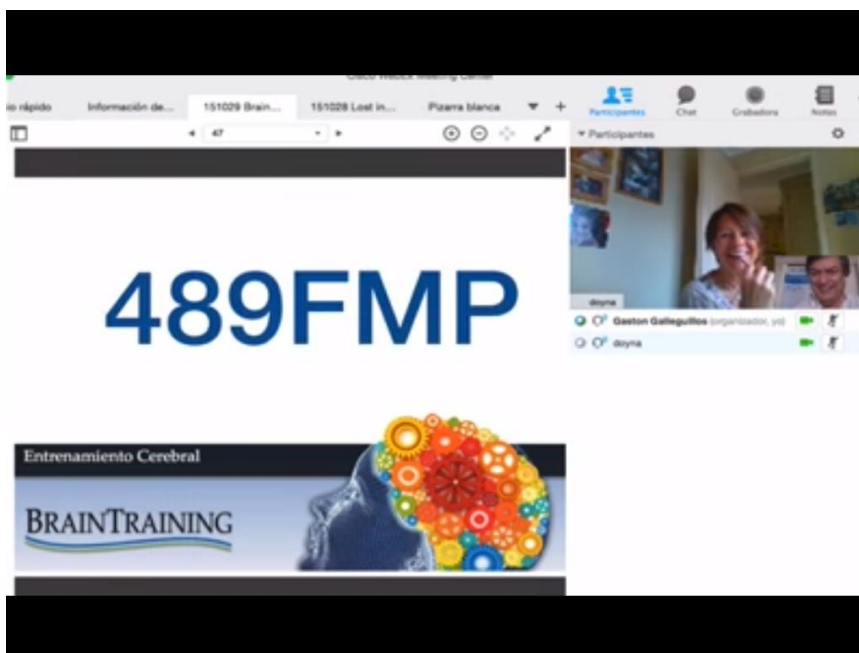
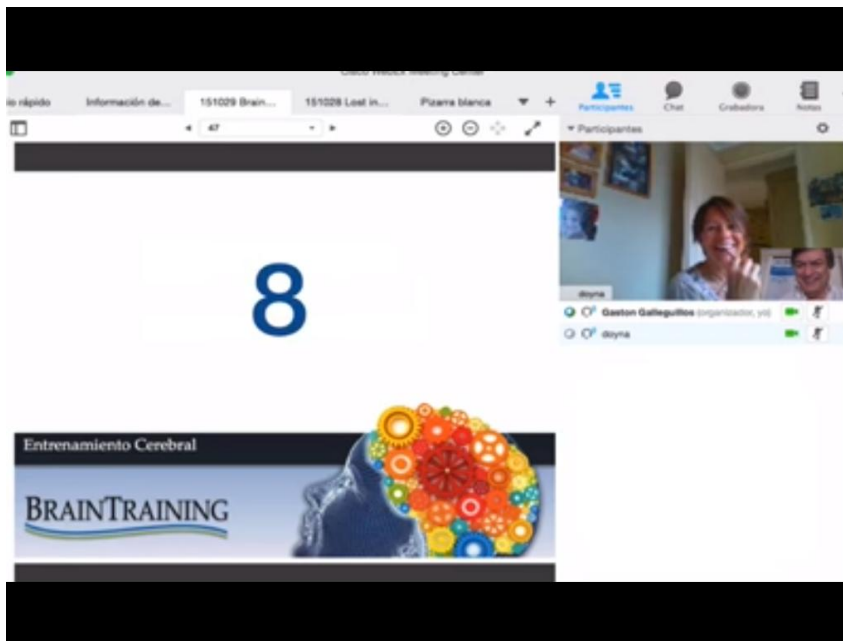
Font: 5 actividades para mejorar las funciones ejecutivas. Extret de: Blog neuronup.

ANNEX 19

Activitat. Sèrie alfanumèrica. Data de realització: 7/5/2018

Link per accedir a l'activitat: https://www.youtube.com/watch?v=pWp_ISqhhq0

Il·lustració 20. Sèrie alfanumèrica

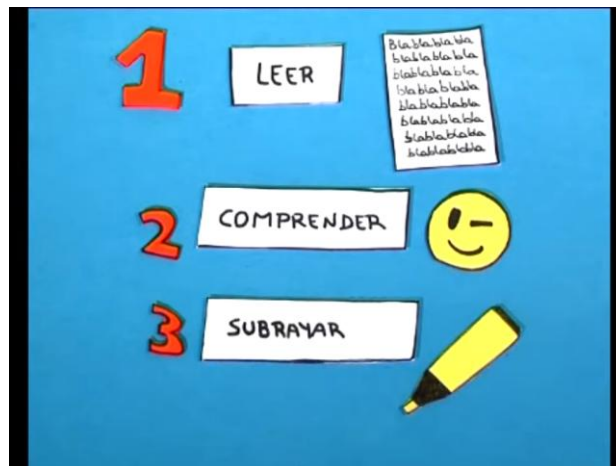
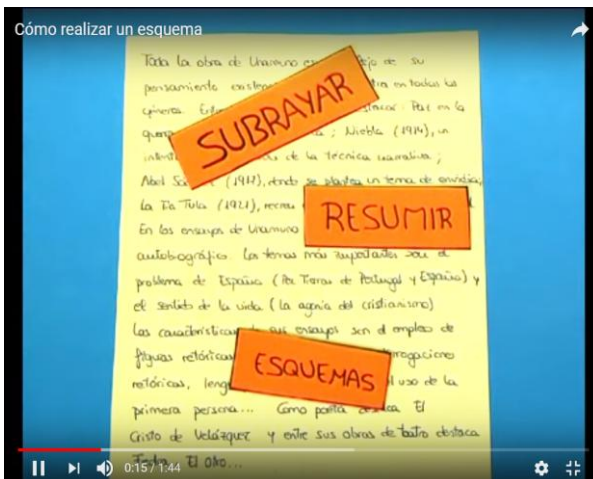
Font: Brain Training (2016, gener 5).

ANNEX 20

Activitat: vídeo esquema. Data realització: 7/5/18

Link per accedir a l'activitat: <https://www.youtube.com/watch?v=aFfY274eK7w>

Il·lustració 21. Com fer un esquema

Font: Practicopedia (2011, novembre 15).

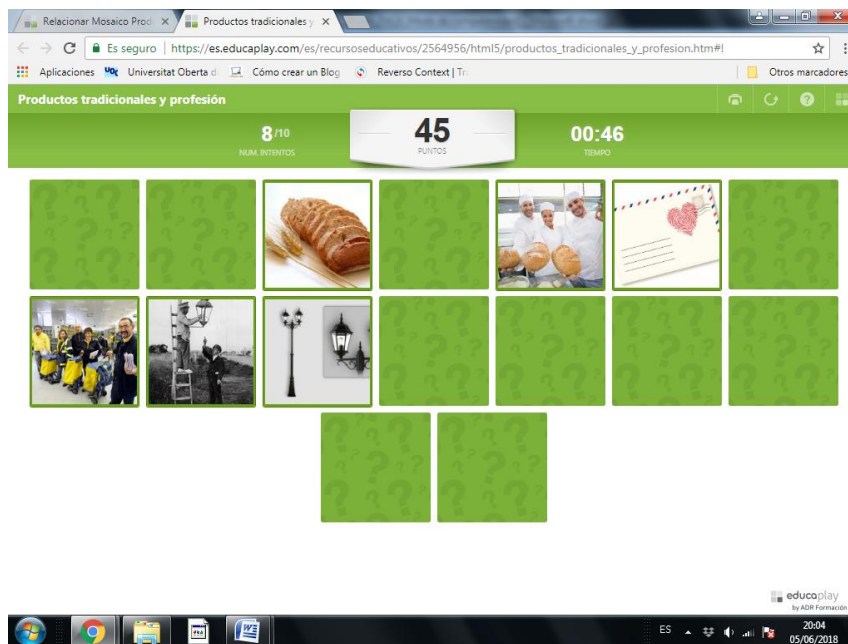
ANNEX 21

Activitat: Productes tradicionals i professió. Data realització: 9/5/18

Link de l'activitat:

https://es.educaplay.com/es/recursoseducativos/2564956/productos_tradicional_es_y_profesion.htm

Il·lustració 22. Elaboració pròpia

Font: Educaplay (2016, setembre 7).

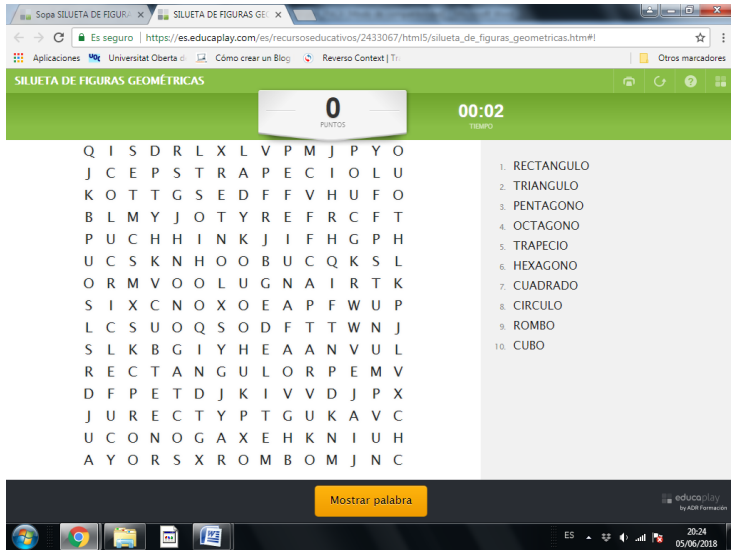
ANNEX 22

Activitat: Sopa de lletres de figures geomètriques. Data realització: 9/5/18

Link de l'activitat:

https://es.educaplay.com/es/recursoseducativos/2433067/silueta_de_figuras_geometricas.htm

II-lustració 23. Elaboració pròpia

Font: Educaplay (2016, maig 27).

Activitat: Tècniques mnemotècniques. Data realització: 9/5/18

Link per accedir a l'activitat: <https://www.youtube.com/watch?v=wBjtbpr3YEQ>

II-lustració 24. Com utilitzar regles mnemotècniques

Font: Practicopedia (2011, novembre 15).

ANNEX 23

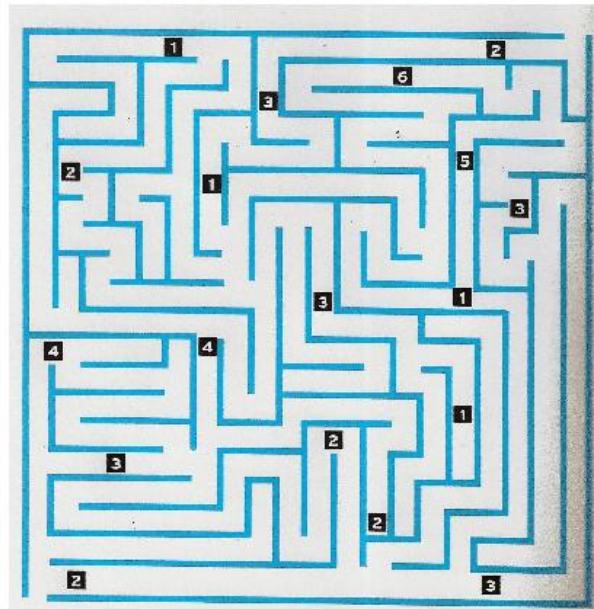
Activitat: Laberint. Data realització: 16/5/18

II-lustració 25. Laberint- Flexibilitat Cognitiva

LABERINTO

FLEXIBILIDAD COGNITIVA

Instrucciones: Hay más de una forma de recorrer este laberinto.... El objetivo es hacerlo sumando el menor número de puntos que sea posible. ¿Cuál es ese camino y cuantos puntos se recogen?

Fuente: mentesenlared.com

14/5/18

Font: Mentés enlared. (2012, gener 19).

ANNEX 25

Activitat: Sopa de lletres gentilicis amb endevinalla. Data realització: 28/5/18

Il·lustració 27. Sopa de lletres de gentilicis. Elaboració pròpia.

SOPA DE LETRAS GENTILICIOS

Nombre: _____

Instrucciones

Busca en la sopa de letras los gentilicios¹ que pertenezcan a los siguientes lugares de origen:

SOY ALTA Y DELGADA, TENGO
UN OJO, HAGO VESTIDOS Y NO
ME LOS PONGO

¿QUÉ SOY?

1. Angola
2. Japón
3. Albania
4. Atenas
5. Austria
6. Bagdad
7. Bangladés
8. Bèlgica
9. Berlín

Nota: Pueden estar en masculino o femenino y sin acentos.

B	M	N	I	P	O	N	L	O	O	N	H
E	E	A	Y	T	S	S	R	N	V	N	E
R	Q	A	A	A	D	U	E	Y	A	S	S
L	B	B	Z	X	C	L	G	G	S	A	N
I	W	E	A	Q	O	S	A	E	E	R	E
N	T	L	H	G	H	J	M	N	N	S	I
E	O	G	N	Y	D	B	V	C	A	L	N
S	A	A	S	C	B	A	I	O	B	P	E
Q	W	E	Z	X	S	A	D	D	L	T	T
T	R	A	A	U	S	T	R	I	A	C	A
R	T	Y	U	N	B	V	F	K	J	U	I
B	A	N	G	L	A	D	E	S	I	Y	I

SeAn 28/05/2018

¹ Un adjetivo gentilicio denota relación con un lugar geográfico

ANNEX 26

Activitat: Mot encreuat valors amb endevinalla. Data realització: 30/5/18

Il·lustració 28. Mot encreuat de valors. Elaboració pròpia

CRUCIGRAMA VALORES

Nombre: _____

Instrucciones

Llena las casillas horizontales (H) y verticales (V) con la palabra en castellano que corresponda a las siguientes definiciones:

Definiciones

H1: Convicciones profundas de los seres humanos, que determinan su manera de ser y orientan su conducta. Involucran nuestros sentimientos y emociones.

H2: Relación de afecto, simpatía y confianza que se establece entre personas que no son familia.

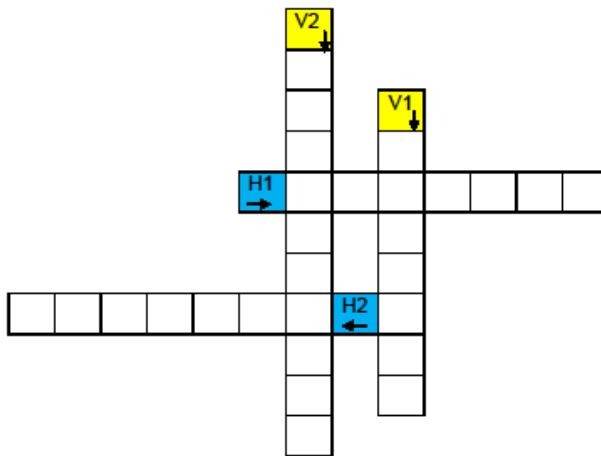
V1: Sentimiento de placer producido normalmente por un suceso favorable que puede manifestarse con un buen estado de ánimo, la satisfacción y la tendencia a la risa o la "sonrisa".

V2: Enigma sencillo en el que se describe una cosa de forma indirecta.

Nota: Puedes encontrar palabras en singular y en plural y sin acentos.

ES PEQUEÑA COMO UNA PERA,
PERO ALUMBRA LA CASA ENTERA

¿QUÉ ES?

ANNEX ESPECIAL

Per mantenir l'anonimat i el gènere de la persona en qüestió l'anomenarem X d'ara en endavant.

Durant la meva assistència a les sessions de reeducació psicopedagògica dins el marc/conveni de Practicum de Psicologia de l'Educació vaig dissenyar amb il·lusion diferents sopes de lletres sempre comptant amb la disposició que mostrava X a fer-les. De fet, la primera li vaig fer jo després de preguntar-li si li agradaven i contestar-me que sí, però la resta va ser X qui me les demanava a cada sessió amb entusiasme.

El que s'ha observat en X d'onze anys d'edat, durant periòdiques sessions de reeducació psicopedagògica i es veu la conveniència de deixar constància en aquest document, és la descoberta d'una millora significativa en la seva lectura habitual degut a l'aplicació continuada de sopes de lletres personalitzades.

X té diagnòstic de trastorn de la lectoescriptura, dislèxia.

En aquestes sopes de lletres X, triava les paraules a buscar, eren del tema que li agradaven. Després d'unes quantes sopes de lletres aplicades de nivell fàcil i de nivell mig i quan vaig observar que agafava força fluïdesa i velocitat en el rastreig visual, amb la resolució de les sopes de lletres amb nivell de dificultat alta, per avançar una mica més en el seu aprenentatge, li vaig proposar si li agradaria provar amb sopes de lletres temàtiques.

La diferència entre unes i altres era que amb les primeres X em deia les paraules a buscar i les buscava amb avidesa i amb les segones X em proposava el tema i havia de buscar les paraules relacionades amb el tema que jo havia inserit a la sopa de lletres.

La velocitat que agafava X en la seva lectura al llegir l'enunciat de les sopes era tan ràpida i sense errors que va captar l'atenció de la professional que l'atenia i la va sorprendre positivament.

La prospecció que pot tenir aquest fet seria el seguiment de l'aplicació d'aquestes sopes de lletres en X o bé amb un altre usuari amb dislèxia, de la mateixa edat o de diferents edats. Iniciar de nou amb sopes de lletres personalitzades on l'usuari triï les paraules a buscar i a partir d'aquí, anar avaluant conjuntament el seu ritme de lectura. Seguir amb les sopes de lletres temàtiques, o canviar els enunciats.